

KÖZÉRDÉK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 140. szám.

TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK

legjutányosabb számítással, díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Főmunkatárs:

HAUGH BÉLA.

Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utca 1085. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

NÉPTANÍTÓKNAK,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

Magyar selyem, magyar posztó.

A fővárosi és vidéki sajtót befutotta a hír, s egész örömmel ujságotlák, hogy az e hó 11-én, Budapesten Augusztia főhercegnő, József nádor unokájának védnöksége alatt megtartott „Honi bálon” a gyönyörű palotást tánczó, szebbnél-szebb hölgyek ruhái *magyar gyártmányu, szekszárdi selyemből* kerültek ki.

A hír, ily alakjában azt hisszük, nem felel meg teljesen a valóságnak. Tudunkkal ugyanis Magyarországon, ez idő szerint a következő helyeken vannak csak selyemszövő gyárak: Szent-Gotthárdon a Bujotti czég nagyobb jelentőségű gyára; a sopronmegyei Vimpácon, a bécsi Huber czég kisebb aranyu selyemszövője és Bácskulán egy még ennél is kisebb gyár, amely egyedül selyemszalagokat készít. De ezek a gyárak *kizárólag csak külföldi selymet* használnak, mint hogy az olcsóbb és így czéljuknak inkább megfelel.

Ha tehát azon a fényes mulatságon csakugyan *magyar gyártmányu, szekszárdi selyemből* készült ruhákat viseltek, ugy azok legfeljebb az országos selyemtenyésztés miniszteri meghatalmazottjának, *Bezerédj Pál* urnak szivességéből kerülhettek a karesú termetekre. Hidján ugyanis még a nagy *Bezerédj István* állított fel egy kis szövőszéket s ezt bár *áldozat árán*, de *kegyelettel* ma is fenntartja *Bezerédj Pál*, az ott készült selyem szövetből azonban inkább csak ismert gavallér szokásainál fogva juttat olykor-olykor — *kiválasztottjainak*. De akkor is inkább hidjai selyemből valók azok a ruhák!

Bizony fájdalom, a szekszárdi s más hazai vidék-n termelt, immár világhírű selyem nyers alakjában kerül ki külföldre, ide haza legfeljebb a *Bezerédj Pál* lelkes fáradozásai folytán egyre szaporodó gombolyító gyárak előkészítő munkáján megy keresztül, de a gombolyított selymet már a külföldi gyárak dolgozzák fel divatos szövetté.

Adjuk a selymet potomáron, fizetjük méregdrágán. Hja, ez a magyar tempó. Milliók, meg milliók vándorolnak így ki a selyemszövő ipar hazájába: Franciaországba, Svájcba, An-

gol, Németországba, sőt Ausztriába is. Maga a kis Svájc ezelőtt valami 6 évvel már 2-6 millió kilogramm nyers selymet vitt be évenként s 120 millió értékű gyártmányt szállított külföldre. Hol lehet azóta? S mennyi pénzünk vándorolt minékünk oda úgy lassacskán? Mert mi magyarok szeretjük a fényt, a pompát, hiszen keleti nép vagyunk. — Mesébe illő, pazarul fényes volt a régi magyar viselet. Valódi arannyal, ezüsttel átszótt selyem brokát simult a magyar lány és menyecske darázs derekára. De ilyen ruhát hordtak a férfiak is s a fényezésben vettek a leghiubb asszonnyal. Selyem brokát fedte a drágább butorokat is. S ma a satin, merveilleuxek, atlasok, ducheszkek, gazek, kreppek, a damaszok, jaquard, brochérozott és lancirozott szövésű nem tudom micsoda Isten-esudák divatosak s ezek intézik az irtó hadjáratot a férfi zsebek ellen. A selyem fogyasztás, mondjuk az étvágy egyre nő, hódít nemesak, a szalonokban és báltermekben, de kint, a falusi népnél is. Szegény kis selyembogarak ma holnap nem tudtok elég selymet produkálni, (ugy sincs elég eper-falevél!) mert ha kenyérre nem jut is, selyem pruszlikra, meg viganóra, ha török szakad, kerülni kell. Magából a sárközi lányok és menyecskek drágábbnál drágább selyemruhájának az árából is meglehetne vásárolni egy egész — uradalmat.

Ninsei kéznél megbízható statisztikai adatom, de azt hiszem, nem nagyitok, mikor azt mondom, hogy a behozott ipari termékek közt a selyemért és a divatos holmikért fizetünk ki talán a legtöbbet. Szóval a „selyem adó” igen-igen nagy Magyarországon. Fizetjük pénzzel s kivált a nagyobb városokban erkölcsök hanyatlásával. Az iczi-piczi selyembogár ártatlanul eresztí a vékony selyemszálát s nem is sejtí, hogy hány meg hány női szívet hálóz be vele. A selyem drága, a becület olcsóbb . . . a szebbnél szebb selyem ruha suhogása hányszor ringatja mély álomba a — lelkiismeretet . . .

. . . De nini, hiszen nem akarok én itt erkölcsös predikációt tartani, máskor is unalmasan nyikorog a morál, a böleselkedés kenetlen száraz malma, hát még ilyenkor, a mikor itt

a farsang, a vidámság, a jókedv, a fehér, lótszta leány-lelkek napsugaras tavasza; a mikor a fényes báltermekben éppen most van a selyemnek legnagyobb divatja és kelendősége . . .

Hiszen én is éppen a selyemnek akarok reklámot csinálni!

Éveken keresztül figyelem már azt az igazán hatalmas és fényes eredményt, a melyet a szekszárdi selyemtenyésztési felügyelőség a selyemtermelés terén eddig is produkált. Igazán hazafias örömet okoz, a mikor a külföldön szerzett nagy kitüntetések-ről olvasok, vagy mikor hallom, hogy a termelés világhire a selyem ősi hazájából — például Japánból is ide csalogatja a tudós érdeklődőt.

De többet, még nagyobb szeretnék, azt, hogy ha ennek az igazán kitünő, világhíre s ezt tett anyagnak, ha csak legalább egy részét is idehaza dolgozhatnánk fel.

Ha nekünk egy modern selyemszövő gyárunk lehetne!

Hiszen van, de még sincsen.

Pedig, ha akarnánk, — lehetne!

Első tekintetünk *Bezerédj Pál*, a selyemtenyésztés miniszteri meghatalmazottja felé irányul. Ő teremtett világra szóló hírt a magyar selyemnek, de a mikor látja, hogy a volta-képen való haszon sok-sok milliója még is csak a gazdag külföldet boldogítja, nem hisszük, hogy nemes szíve nagyot ne dobbanna, s hogy örökre a nép boldogulását tervelő lelke percze is pihenne s ne érezné ezt a csakugyan visszás állapotot s ne gondolkoznék a segítés eszközén.

Hat selyemfonodát állított már fel rövid időn, s ha ezt az igazi érdemet egy minden tekintetben modern, a legkényesebb igényeket is kielégítő selyemszövő gyár létesítésével is betetőzhetné! Állami támogatással, szerény véleményünk szerint meg lehetne azt a gyárat csinálni. Hiszük, hogy az, a ki reá leghivatottabb meg is csinálja. Esetleg a most meglevők valamelyikét kellene csak a legujabb gépekkel felszerelve, kibővíteni.

S ezután következne Magyarországon szép asszonyainak igazán hazafias és nemes hivatása.

Fokozatosan évente csak 10-15 ezer asszonynak kellene megfogadni,

hogy idegen országban készült selyem kaczatot többet magára nem vesz.

Ott vannak a lelkes cseh asszonyok, esküvel fogadták s gyerekeikkel is megfogadtatják, hogy a gyűlölt osztrák portékájából meg nem vásárolnak egy gyufaszála érot. S Csehország gazdagszik. Ott már az örökös tartományok — sulypontja . . .

S a magyar asszony öröklött hazafiassága, faji büszkesége ne tudná legyőzni — hiuságát . . .? Az igazi magyar nő nem lehet tetszelgő, öntelt, nem lehet divatbáb, a magyar asszony csak — magyar lehet.

Adjanak tehát nemes példát a férfiaknak is. Az angolnak nevezett, de jobbra brünni szövetek világhíréért ők se vessék meg a tán kevésbé tetszetős, de éppen olyan jó — hazai gyártmányt. A férfiak részéről is csak 10—15 ezer ilyen fogadalom évente s nemsokára a mi posztógyáraink is éppen olyan divatos kelméket produkálnak, akárcsak a külföldiek, hiszen anyagjuk jó részét ezek is a magyar gazdáktól szerzik be.

Ilyen fajta nemes fellángolás már volt egyszer Magyarországon. Lelkes férfiak megalkották a Honi védegyeletet. József nádor volt a védnöke. Bécs meg is ijedt tőle, mert a magyarasszonyok komolyan vették a dolgot s elkezdtek hordani az itthon készült szövetet, pedig a gyár egy fajtát készített csupán. A kék-fehérpettyes ruhának ma is „honi szövet“ a neve, ha odakinn gyártják is.

Emnek az egyletnek Tolnában is 6 fiókja volt. *Bezerédj* s a legjobbak alapíták. Bonyhádon *Perczel* Gábor Böleskén *Gaal* Eduárd, Dunaföldváron *Derecskei* Lajos, Hidján *Bezerédj* István, Pakson *Madarász* József, szekszárdon *Perczel* Béla voltak az elnökei.

Bezerédjnk most is megvan hozzá, kérve, kérjük tehát, vegye kezébe ezt a nagy és fontos ügyet: milliók jóvoltáért s a sok — milliókért, a melyek itthon maradnának

S ha ilyen, nagyobb szabású magyar selyemszövőgyár létesül, akkor azután *Bezerédj* István kis selyemszövő széke is, akárcsak Stephenson első lokomotívja, oda kerülhet valamilyen muzeum kegyelettel őrzött emléktárgyai közé. Megszűnik az a hivatása, hogy a gyönyörű palotást felelevenítő lelkes magyarnőknek „magyar gyártmányú szekszárdi selymet“ egyes-egyedül szállítson. Áhitattal nézi majd ezt a kis, idejét multa gépet a hálás utókor s száz meg száz ércszobornál is éke-sebb hirdetője lesz az a *Bezerédj* név — halhatatlanságának!

B—r.

Város szépitő-egylet. Séd szabályozás.

Második közlemény.

A Séd szabályozására való törekvés nem mai keletű. Wosinsky tanúsága szerint a szekszárdi apát már 200 év előtt — Szekszárd azidő szerint való földesura — a török kiűzése után visszanyert és módfelett elhagyatott uradalmának rendezése köz-

ben kiterjesztette figyelmét a Séd szabályozására is. Még pedig beboltozással lett volna az egész Sédszakadék alaposan eltüntetve. Nagy dolog, melyhez az apátság kasszája sovány lehetett, nem is lett belőle semmi.

De hová fejlődött a baj azóta! Ki gondolna ma már a Séd beboltozására? Harmadfél kilométer hosszban vonul végig a városon egy szédítő szakadék, a tordai hasadék kisebbitett kiadásban: 40—60 méter széles meder 12—15 méter magas függőleges partokkal, a partélen a mélységbe kívánczó — derékon ketté repesztett épületekkel, masszív kőhidak romba döntve, a közlekedés a két part közt beszüntetve. Az oldal, sédek szakadásai — Páli gödör, bödői séd — már már az utczák kövezését fenyegetik.

Bizony mennél tovább huzzuk annál drágább lesz, mint a Sybilla könyve!

Falusi előljáráóságunk — szegényes erejéhez képest — folyvást kűzködött vele. Hol elgátoltatta, hol elfonatta, a 70-es években igénybe vette Sebők Kálmán államépítészeti főmérnök segítségét is, tele hordatta földdel a veszedelmes Páli sédet — hiába! az első zápor elvitte mindent.

Rájöttek, hogy átgondolt terv nélkül ily nagy műszaki feladat meg nem oldható. De ehhez mérnök kell! Nehány buzgó tagja az intelligentiának addig agitált míg a képviselőtestület mérnöki állást szervezett 400 frt évi fizetéssel. Ki is irták a pályázatot. Persze a zsiros állásra nem akadt pályázó.

Ezzel az ügy elaludt, és aludnék ma is, ha egy véletlen körülmény nem jön közbe.

Ugyanis az ármentesítő társulat megsokalta azt a rengeteg iszapot, melyet a Séd az ártérre zudít, melyet neki kell nagy költséggel kikotorni csatornáiból: igénybe vette a vízügyi törvény 55-ik §-át (mely a szakadásos partok birtokosait kötelezi a rombolások megszüntetésére alkalmas védművek és elgátolások létesítésére és — az iszap visszatartására) és a hatósági eljárás megindítását kérte 1898. május havában.

A hatóság aztán gondoskodott a tervekről is: kötelezte a kérelmező társulatot azok elkészítésére.

Két alternatív tervet készített a társulat. Az egyik szerint 40 drb cementbe rakott szilárd fenékgát rögzítene a jelenlegi állapotot, megakadályozva a fenék további mélyülését. A másik, a drágább, mely el is fogadtatott, a medernek 4—5 méterrel feliszapolását czélozza, 109 drb szárazban rakott terméskő gáttal, melyek az iszapot felfogván, évenként feljebb magasíttatnának, míg a kívánt feltöltődés a természet segítségével (ugy 10—12 év multán) eléretnék. Az oldalról betorkoló páli és bödői sédek pedig szilárd fenékgátakkal és kőburkolattal láttatnának el.

A költségek összege 30 ezer korona. Tehát nem is olyan horribilis összeg.

Most már a kivitel stádiumába jutott az ügy. 1901. szept. 11-én meg-

történt a helyszíni tárgyalás, 1903. nov. 9-én pedig meghozta az alispán a véghatározatot és a költségek viselésére a következő érdekeltséget állapította meg:

Szekszárd mint erkölcsi testület	16,000 kor.
Az ármentesítő társulat	4,000 „
140 parti birtokos össz.	10,000 „
Összes költség	30,000 kor.

1904. febr. 10-én meghozatott a II. foku határozat is, melyet az árm. társulat a közigazgatási bírósághoz ismét megfellebbezett, sértve érezvén magát főképen a fentartásra való kötelezettség által, minthogy az iszap megkötési munkálatok befejeztével minden hordalék ismét le fog kerülni az ártérbe.

Nincs kétség benne, hogy e csekély akadály még az idén elhárítatik az utból és jövő tavaszon egy 200 esztendő feladat gyökeres megoldására tesszük meg az első kapavágást!

De a szabályozással még nem lesz teljesen rendezve a Séd. Csupasz partjai oly falusiasan néznek ki; különösen az országut alatti rész két sor szép alléval, a partok burkolásával vagy legalább kigyöpözésével modernizálendő. A felső rész elrombolt hidjai is felépitendők, a város két fele nem maradhat 2 kilométer hosszban összekötő kapocs nélkül.

A város alacsonyabb fekvésű részeit sem szabad prédául hagyni a Séd kiöntéseinek. Ezt minden 10 évben előnti a Séd és elfogja önteni a szabályozás után is. 1900. június 2-ikán 42 köbméter víztömeg zudult le, a csatorna pedig csak 18-at birt el! A többlet elborította a várost. Így volt ez 1896-ban is. Az öregek még nagyobb veszedelmekre is emlékeznek. A 60-as években Pándzsó is víz alá jutott és a Széchenyi-uton rohant le az áradat 2 láb vastag iszapot hagyva maga után. Egy megrakott gabonás szekeret felkapott és a Diezenty ház sarkához vágott. Ily óriási cyclonok ellen nincs mérnöki védekezés!

Nemcsak az előntés a baj, hiszen a víz hamar letakarodik: de az átázott falak és alapok kiszáradásának évek kellenek, addig terjed a miazma bacillus és minden járvány.

Ezen pedig úgy lehet segíteni, ha a szabályozási rend nemcsak az utirányokra hanem a magassági viszonyokra, is kiterjed és új építkezések csak rendszeresen megállapított magasságra feltöltve engedélyeztetnek. Ez se lehet meg nagyobb mérnöki munkálat — a város domborzati térképezése nélkül, mely megszüntetné azon botrányos állapotot is, hogy az új házak hol alacsonyan, hol pedig tulmagasan feltöltve épülnek, ahoképest a járda is hol kapaszkodik, hol leesik. Persze egy faluból várost építeni első sorban műszaki feladat. A nagy feladatra azonban, nem nevetséges dolog-e: évi 500 frt salláriummal akarunk városi mérnököt alkalmazni?! Bizonyosan e busás honoráriumért még megkivánjuk tőle tán a város teljes kikövezésének és csatornázásának tervét és végrehajtását — sőt a villamos

telep kezelését is. melyet előbb-utóbb
ugyis át kell vennünk?

Bizony rengeteg itt a tenni való,
de ezekről majd legközelebb egy új
cikkbem. **Tóth Karoly.**

A magyar ipar.

Szekszárd, 1905. febr. 24.

A magyar iparról a „Közérdek”-ben,
mely csak nem régen indult meg, már is két-
szer volt alkalmunk jóindulatu figyelmezteté-
seket olvasnunk.

Bizony alig is van fontosabb és életbe
vágóbb téma, mint az iparral foglalkozni.
Hiszen a fejlődött iparon alapszik jó részben
hazánk boldogulása, vagyonsodása; mert csak
fejlődött iparral lehet a mezőgazdasági viszonyo-
kat is fejleszteni. Erezzük és tudjuk ezt mind-
nyájan. De hát mi lehet annak az oka, hogy
a magyar ipar folytonosan küzdve mégsem
tud teljesen kifejlődni?

Mint e lap multkori számában olvastam
az inasoktatásról írt cikkben, a cikkíró az
inasok elméleti és gyakorlati oktatásának
hiányában találja az egyik legfőbb okot, s
ebben igaza is van. Mivel nálunk, különösen
a vidéken még most is csak a rosszul tanuló
vagy a szegény sorsu szülők gyermekei
mennek az iparos pályára s e miatt kis ipa-
rosaink nagy részét lenézik és megbizhatat-
lan munkásoknak tekintik.

Jól tudja azt mindenki, hogy az inas
helyzete nem irigylésre méltó; s ezt legjob-
ban bizonyítja az, hogy gyermekeinket, ha
rosszul tanulnak s nagyobb szorgalomra akar-
juk serkenteni, azzal fenyegetjük, hogy inas-
nak adjuk. E kijelentésre a gyerek megijed,
s inkább tanulja a latin nyelvtant, csak
valahogy inas ne váljék belőle, mert az a
tudat, hogy az inasnak dajkálni, mosogatni,
kapálni stb. kell, teljesen elveszi kedvét az
ipartól.

Az ijesztésnek meg van az eredménye,
hogy a fiu tovább tanul, ha nem is a gim-
náziumban, tovább töri magát a polgári is-
kolában, hogy azt elvégezve mint harmincz
forintos „úr” annak rendje és módja szerint
ő is lenézhessen majd az iparost.

Pedig ha tudná a szülő és a fiu, hogy
mennyivel helyesebben cselekednék, ha a
polgári iskolát elvégezve az iparos pályán
keresné boldogulását; mennyivel javulnának
akkor az állapotok! De ha az iparos nem
tanul semmit, csodálatos-e ha műveltsége és
szakképzettsége nem lesz megfelelő.

De keressük csak tovább, mely okok
hátráltatják a magyar ipar fejlődését! A
Közérdek 4. számában megjelent „A vidéki
ipar” cz. cikkben foglaltak hűen illusztrál-
ják a másik főokot, a mely oly békítőan
hat az ipar fejlődésére. Arról van szó t. i.,
hogy a nehéz megélhetési viszonyok, a pár-
tolás teljes hiánya azt az iparost is letereli
a haladás útjáról, a kibem megvolna a
tehetség, törekvés, szorgalom. Az ilyen ipa-
ros is kénytelen a megélhetéssel törődni s a
mindennapi kenyér után való futkozás, a
hitel és pénz hiánya miatt nem tud verse-
nyezni; előbb-utóbb elbukik.

Fontos okok ezek, de én a legtöbb
okot nem az inas szellemi fejletlenségében,
sem a kis iparos szak- és versenyképességé-
nek hiányában találalom, hanem igen is a
közös ügyes vámszövetségben*) s az osztrák
iparnak mindent kizsákmányoló hatalmában.
Ez a főoka, hogy iparunk és kereskedelmünk
nem tud fejlődni.

Még is be kell látnunk azt, hogy a
tömerdek sok akadály mellett is vannak
kiválóan művelt és ügyes iparosaink, a kik-
nek készítményeivel meg lehetünk elégedve.
Erről volt alkalmunk meggyőződni egy a
külföldi, mint a hazai kiállításokon, s ezek-
ből a jelenségekből reményt merithetünk
arra nézve, hogy a magyar iparnak ha nincs
is nagy és fényes multja, de van jövője.

Es én meg vagyok győződve, hogy
mihelyt megvalósul az önálló vámterület, a
magyar iparos műveltsége, szakképzettsége
is emelkedni fog és nagyobb lesz verseny-

*) Ez az éremnek csak egyik oldala, de mási-
kat nem ily fényesnek mutatja Bartal Béla urnak
lapunk más helyén olvasható cikke. A szerk.

képessége; mert lesz terünk és alkalmunk
készítményeinket értékesíteni, tevékenységün-
ket és tehetségünket kifejteni és beigazolni.

Csak legyünk összetartók és pártoljuk
saját iparosainkat; az újabb iparos nemzedék
majd akkor kedvet és erőt kap a haladásra,
majd akkor gyarapodni fog műveltsége és
szakképzettsége, vagyonsodása, tekintélye,
s a magyar ipar bizton megállja helyét a
külföld bármely országának iparával szemben.

Franek János.

V Á R M E G Y É.

**A közúti versenytárgyalás végered-
ménye.** A törvényhatósági közutakból 1905.
évben kiépítendő utrészletek alapkö kieme-
lés, fedanyag fuvarozás és alapkövezési munká-
latokra nézve folyó hó 16-án megtartott
versenytárgyalás alkalmával beérkezett aján-
latok felett a vármegyei közigazgatási bizottság
február 18-án tartott ülésében döntött az
alábbiak szerint:

1. A *paks-sárszentlőrinczi* uton beton-
csövesátereszre 7% engedménnyel; a sár-
vizesatornán átvezető fahid javításra 5%
engedménnyel, korlátok és kerékvetők fel-
állítására 12% engedménnyel *Engel Frigyes*
kölesdi lakos ajánlatát;

2. A *paks-sárszentlőrinczi* uton és Szek-
szárd—bikácsi uton alapkö kiemelés, kö-
fuvarozás és alapkövezési munkákra. 9.844%
engedménnyel és a fedőanyagok a vasúti
kocsikból kirakására köbméterenként 10
fillér árért, *Jedovszky Zsigmond* bajai lakos
ajánlatát;

3. A *pinczehely—simontornyai* uton
7 drb. betoncsöves átereszre 13% enged-
ménnyel *Löwy Mór* fia simontornyai vállal-
kozók ajánlatát fogadta el.

H I R E K.

— **Főispánunk helyettese.** Főispánunk
Széchenyi Sándor gróf, családjával hosszabb
időre Afrikába utazott. Távollétében a főis-
páni teendőket *Döry Pál* alispán végzi.

— **Wigand János** szekszárdi állami fő-
gimnáziumi igazgatót a király a VII. fizetési
osztály 3 fokozatába nevezte ki. Ez alkalom-
mal az intézet tanári testületileg jelentek
meg az igazgató lakásán s *Szabó Ferencz*
lendületes beszéddel üdvözölte a köztisztlet-
ben álló igazgatót, a ki meghatva mondott
köszönetet a szíves ovációért.

Esküvő. dr. *Albersz Rezső* szekszárdi
ügyvéd e hó 22 esküdtött örök hűséget *Csiba*
Lenke úrhölgynek a kölesdi ev. ref. templom-
ban. *Kalmán Dezső* ev. ref. lelkész, jeles
író szép beszéddel áldotta meg az új háza-
sokat.

— **Plébánosi kinevezés.** Herceg Mon-
tenovo Alfréd a szálkai plébánosi állásra
Takács Mihály eddigi adminisztrátort ne-
vezte ki.

— **Új gazdasági tudósító.** A m. kir.
földmivelségi miniszter *Náray Emil*, a
Therezianum bátaszéki uradalmának főtiszt-
ját *Tolnavármegye* központi járásának gazda-
sági tudósítói tisztével bizta meg.

— **Társasvacsora az új műszaki taná-
csos tiszteletére.** A szekszárdi mérnöki kar
e hó 17-én sikerült társasvacsorát rendezett
az új műszaki tanácsos, *Podhoranszky Géza*
államépítészeti főnök tiszteletére. A banketton
körülbelül 26-an vettek részt s igen sikerült
felköszöntöket mondtak: *Reisz József* főmér-
nök, *Döry Pál* alispán, *Simontsits Elemér*
főjegyző és még számosan. A kitüntetett
szép beszédben köszönte meg a figyelmet.

— **Hivatalvizsgálat.** *Fink Kálmán* szek-
szárdi m. kir. pénzügyigazgató f. hó 16-tól
21-ig hivatalos „rovancsolást” végzett a
bonyhádi kir. adóhivatalnál s ott teljes rendet
talált. *Tékus Vilmos* és *Mikulesku János*
p. ü. titkárok pedig a gyönki, illetve a duna-
földvári hivatalok vizsgálatát végzik.

— **A kofák másutt is kofák.** A Pécsi
Napló írja: „a kofák másutt is kofák, de

másutt legalább keresik ellenük az óvszert.
Pécs városához érdekes átirat érkezett Sepsis-
szentgyörgyből. Elmondja az átirat, hogy a
város piaczat heti és országos vásárok alkal-
mával kupeczek lépik el, akik az élelmi-
cikkeket összevásárolják, mielőtt a közön-
ség a szükségletét kielégitené és vagy ide-
genbe szállítják, vagy feleségizott áron kény-
szerítik rá a közönségre. Egyes élelmi czik-
kekhez, például tojáshoz, szárnyashoz még a
legmagasabb áron sem juthatni. Sepsiszent-
györgy városa szeretne most szabályrende-
letet alkotni, a melylyel ezt az abuzust kor-
látozhatnák s mert úgy tudják, hogy Pécs
városának az elővásárlási tilalomra vonat-
kozólag már régóta van szabályrendelete,
szíveskedjék városunk e szabályrendeletből
egy hiteles példányt megküldeni, hogy ennek
nyomán ők is intézkedhessenek. Most csak
azt nem tudjuk, kit sajnáljunk jobban: Sepsis-
szentgyörgy városát, mivelhogy azt hitte,
hogy Pécs városának már van ily szabály-
rendelete, vagy Pécs város közönségét, mi-
velhogy nálunk még nincs ilyen szabályren-
delet és nemes tanácsunk nem is gondol az
az ilyen életbeléptetésére. Legelőször is min-
ket méltóztassék sajnálni, mert Szekszárd,
még Pécsnél is hátrább áll!

— **Negyvennyolczas honvéd.** Szikszay
Péter 48 as honvédszázár a mult hét folya-
mán meghalt Váralján. Szikszay Bem tábo-
rában harczott és több véres csatában ki-
tűntette magát.

— **Segédjegyző választás.** A Pinczehely
községben megüresedett segédjegyzői állásra
Hegedüs Mátyas közig. tanfolyamot végzett
nagykönyü segédjegyzőt választották meg.

— **A szekszárdi népkonyha.** Körülbelül
11—12 esztendeje, hogy *Simontsits* Béláné
a szekszárdi népkonyhát megalapította s
azóta ez az igazán humánus és nemes czé-
lokat szolgáló egyesület évről-évre működik
csendben, zajtalanul. *Simontsits* Bélánének
Szekszárdról eltávozta után *Bezerédj Pál* vette
át a népkonyha védnökségét s lelkes gyűj-
téssel ő gondoskodik Szekszárd szegényeiről.
A napokban alkalmunk volt az igazi ember-
szeretet eme nyitott hajlékát közelebbről
látni. Végig néztünk egy ebéd osztást, a
mely igazán nagy hatással van még a leg-
keményebbszívü emberre is. Százával jönnek
a szegények, nyomorultak, sóváran találgat-
ják az óriási, 250 emberre való hatalmas
üstnek a tartalmát. Szegény embernek való
eledelek biz ezek; zsemle gombóc, rizskása,
köleskása, dara, bab, csipettel, burgonya,
de hetenként egyszer jut hus és kenyér is.
A főzésre a róm. kath. óvodát és gyermek-
menhelyet vezető apácák ügyelnek fel.
Tisztaság ragyog mindenfelé. Itt létekor a
tálalást maga *Simontsits* Béláné végezte s
azóta 10 éven keresztül igazán lelkes önfel-
áldozással, fagyban, sárban *Triebler* Irma
urhölgy jár le minden délbe, hogy a párolgó
ételt szétossza. Nem kis munka ez, mert
naponta körülbelül 250 adagot kell kitalálni.
A jegyek elszedésében *Udvardy Sándor*
segédkezik. Az ételek jó részét haza viszik,
de valami százan vannak „tányérosak” is,
kik ott költik el az ebédet, még pedig igen
jó étvágygyal, két, háromszor megrepetálják
a szegényesen, de izesen készített eledelket.
A szegények halála legyen jutalom a nép-
konyha lelkes vezetőinek s minden egyes
fentartójának!

— **Dunaföldváron** a községi képviselő-
testület a megüresedett irnoki állásokra *Róka*
József paksi szolgabírói díjnokot, *Bauer*
Károly segédjegyzőt és *Füstös Jánost* választotta
meg. Községi előljárok lettek *Bodor*
István és *Német István* kiliti.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Lan-
tos* Ferenczet, a szekszárdi pénzügyigazgató-
ság szorgalmas segédtitkárát *Lugosra* titkárrá
nevezte ki.

— **Halálozás.** *Dienes* Zoltán vármegyei
napidijas, a könyvmda vezetője, mult vasárnap
hosszas szenvedés után, 43 éves korában
meghalt. Fialat özvegye gyászolja.

— **Hirek a Dunáról.** Két heti lágy idővel
a dunai jégtorlódás nagyon meglazult. Az
alsó végéről folyvást valnak le egyes táblák,
felülről pedig Paksról már is a jégmozgását
jelentik. Vizállások Paks 364 apadó, Dom-

bori 395 áradó, Keselyűs 346 apadó, Bata 357 apadó. A torlasz tehát mindössze 40—50 cz. vi.let tart, melynek eloldására Domboriban már árad a Duna. Szemmérték szerint becsülve 6 méteres áradás ezt a jeget elfogja vinni. Veszély ezek szerint nincs kilátásban.

— **Bontják a Dicenty házat.** A legközelebb megkezdik bontani a Dicenty házat, hogy a súlyed kis ház helyére díszes, városunkat emelő palotát építsenek. Mint értesülünk a pénzügyigazgatásnak és kir. adóhivatalnak e házba való költözködése már befejezett dolog s így október hóban már nem kell a szegény ügyes-bajos vidéki embernek egy napot eltölteni, míg megtalálja a szerteszórt hivatalokat, mert egyhelyütt, a város igazi középpontján lesznek elhelyezve azok, a Dicenty házbán. *Seiner* Lipót és *Csillag* Mór kereskedők részére az építés tartamára két hatalmas fabódét építenek a háztulajdonosok. Az ezen alkotmányokon folyó lázas munka árulja el a szemlélőnek, hogy *Garay* János szülőházának napjai megszámlálvák.

— **A főgimnáziumi ifjuság,** mint mult számunkban is említettük, műkedvelői előadását hétfőn megismételte a „Szekszárd Szálló” nagytermében. A szereplők ezuttal is kitétek magukért s a szép számmal összegyűlt közönség zajosan tüntetett a műsor minden egyes száma után, a melyek ezuttal is kitűnően sikerültek.

— **A szekszárdi r. k. ovoda megnyitása.** Van szerencsém értesíteni a t. közönséget, hogy a vezetésem alatt álló egyesület által fenntartott r. k. ovoda f. évi márczius hó 1-én megnyílik. *Döry* Pálné elnök.

— **Nem kell a szénkénegraktár.** *Bátaszék* község előljárósa bejelentette, hogy a földmívelésügyi miniszter által, a községben felállítani szándékolt szénkénegraktárra nincs szükségük, mert a szénkéneggel fenntartott régi szőlők kipusztulnak és a hazai szőlőt már nem ültetik.

— **Kórházi ápolási díj.** A belügyminiszter a szekszárdi Ferenc-kórház ápolási díját napi 1 korona 44 fillérben állapította meg.

— **Villanyvilágítás a megyeházán.** A belügyminiszter jóváhagyta a vármegyének azon határozatát, hogy a tisztviselők fizetésének rendezésével felszabadult pótdókból egyebek közt, a vármegyei székház hivatalos helyiségeibe a villanyvilágítás bevezetessék.

— **Utolsó-posta változás.** A pécsi postais-távíró igazgatóság az *Izmény* községhez tartozó *Anna* majort a lengyeli posta kézbesítési kerületéből, a *nagymányoki* posta kerületébe osztotta be.

— **A gyöngyi szénkénegraktár vezetőjévé** *Várkonyi* Imre községi jegyzőt és *Gullman* Henrik községi bírót, felügyelő bizottsági tagokká: *Grosch* Ödönt, *Szász* Imrét és *Szabó* Sándort választották meg.

— **Turi János, a falurossza.** *Turi* János tolnai lakos ugylátszik, hogy a falurossza ezimre pályázik. E hó 20-án délelőtt *Szabó* György tolnai lakos *Ádám* Antal kocsmájában mulatott; Turinak nem tetszett a mulatás, megtszította *Szabó*; ekkor *Szabó* figyelmeztette, hogy tánczoljon tisztességesen; azután pedig az utczára is kihívta, hol ezt mondta neki: *Turi credj haza, mert te ill megint verekedni fogsz s a mulatságot megzavarod.* Erre *Turi* kést rántott s *Szabó*-nak jobb karját keresztül szurta, ami az orvosi vélemény szerint 40 nap mulva gyógyulhat be. Amugy melegében *Turi* aztán *Traján* György tolnai lakos házában garázdálkodott; *Traján* még szunnyadt, midőn nagy zajra ébredt fel s látta, hogy *Turi*, *Pánczél* Erzsé tolnai lakos nővel tért haza és *Traján*nak édes anyját a gyöngypár ugyan csak üti veri. Ő anyja segítségére ment, de *Turi* kést rántott elő és *Traján*t hátba szurta, az ejtett seb az orvos véleménye szerint 26 nap mulva gyógyul. A duhaj falurosszát a kir. ügyészségnek jelentették fel.

— **Vigyázatlan faragó.** *Tóth* János 19 éves polgár legény *Prantner* Mátyásnál csántérfát segített faragni, e hó 18-án, de kissé boros lévén, a faragó baltát elszalasztotta és vele jobb lába fejét ketté hasította.

— **Baromfi lopás.** *Lövi* Károlytól e hó 21-re virradóra 2 tyukot és 1 pulykát eddig ismeretlen tettesek elemezték.

— **Tolvaj cigányok.** Február hó 18-án kőbor cigányok *Babai* Géza lakásáról egy rézmoszarat elloptak.

— **Elemezte a gazdája csizmáját.** *Nagy* József, *Steiner* József szekszárdi lakos mostoha fia *Jakabovics* József tolnai lakatos mesternél volt lakatosinas; e hó 12-én délután a műhelyben gazdájának szegre akasztott egy pár viseltes csizmáját lekasztotta és megszökött vele.

— **Jutalom életmentésért.** A belügyminiszter *Pánczél* János tolnai lakos hajósnak, egy emberélet megmentésért 52 kor. 50 fillér jutalmat utalványozott.

— **Vakmerő támadás.** A mult hét folyamán, a délelőtti órákban, *Dánay* János telekkönyvezető házába beállított egy parasztember s *Dánay* feleségétől, a ki gyermekeivel egyedül volt otthon, pénzt követelt. *Dánay* azonban nem ijedt meg a támadótól, a ki az erélyes fellépésre hamarosan kereket oldott.

— **Hárman egy ellen.** *Vas* János tolnai lakos e hó 13-án *Ádám* Antal tolnai koresmájában mulatott. Mulatozás közben *Fuller* Márton, *Nagy* Mihály és *Turi* János minden előzetes szóváltás nélkül egy-egy székét fölkapva *Vas* Jánost úgy elverték, hogy 10—12 napig megsynyi az ütlegetek. Utés közben *Nagy* Mihály a koresmáros függő lámpáját is leverte, s ezzel a koresmárosnak 14 korona kárt okozott. A jókedvű verekedőket feljelentették.

— **Utczai harcz.** *Sütlő* István és *Tóth* Imréné szül. *Pirisa* Anna bátai lakosok e hó 12-én, délután 6 óra tájban összekülböztek és *Sütlő* István öklével támogatta a maga igazát, és *Tóth*nél alaposan megöklözte úgy, hogy az orvosi vélemény szerint az öklől nyomán támadt daganatok legalább is 10 napig meg maradnak. Az angolmintára verekedőt feljelentették.

— **Eltűnt.** *Braun* Lipót, teveli lakos földműves még f. hó 7-én, hazulról eltávozott és azóta vissza nem tért. Személy leírása: 69 éves középtermetű, őszbevegyült hosszuhaju; eltűnéskor sötét kék posztó ruhát, fehér gyapju harisnyát, papucset és fekete téli sapkát viselt.

— **Vasuti előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter *Gábor* Ignác budapesti mérnöknek *Hidas-Bonyhád* vasutállomástól, *Bonyhád* községig rendes nyomtávu gőz vagy villamos helyierdekű vasutára az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **Szerencsetlenül jár kutások.** *Laki* István és *Feil* István paksi lakosok kutatás közben szerencsetlenül jártak. A felhúzó henger eltört, a mikor *Lakit* leaktarták ereszteti, akivel együtt az egész szerszám ráesett a lent dolgozó *Feil*ra. Mind a kettő komoly sérülést szenvedett, amelynek végét még nem lehet tudni.

— **Öngyilkosság.** *Pakson* *Feit* gépész felesége elvágta a torkát. Fél napig kínlódott, míg meghalt. Már egy más alkalommal a Dunába ugrott öngyilkossági szándékból, akkor kimentették, de most sikerült végrehajtani sötét tervét. A rossz családi életben lehet keresni az öngyilkosság okát.

— **Kivételes nősülési engedélyek.** A honvédelmi miniszter *Ferencz* László kisszékellyi, *Beker* Keresztély mórággyi, *iff.* *Sümegei* János bátai, *Kanizsa* Mihály szakcsi, *iff.* *Zigenheim* János Konrad varsádi, *Dékány* János váraljai, *iff.* *Bátai* Mihály bátai, *Czimmer* János paksi, *Volf* János paksi, *iff.* *Böhler* János mórággyi, *iff.* *Binsak* János muci, *Bán* József szakcsi, *Pik* Mihály dunaföldvári, *Keserü* István kajdaesi, *iff.* *Berg* Henrik nagyszékellyi, *Horváth* Mihály bátai, *Dömény* István gimdlcsaládi, *Horváth* József döbröközi, *iff.* *Mocsári* József siogárdi, *Schmidt* János bátaszéki, *iff.* *Koch* János majosi, *Szemes* Péter regölyi, *Molnár* János bátai lakosoknak a kivételes nősülést megengedte.

— **Megzavart fatolvajok.** *Josz* Gáspár, *Josz* József, *Pirgi* Antal, *Pirgi* István, *Pirgi* Lőrincz és *Hochsteiger* Ádám tolnai lakosok szövetkeztek, hogy az uradalmi erdőből szerszámfának valót keritenek. El is mentek és közös erővel szép, szálás, erős

szerszámfának való szilfát, nyárfát és 2 drb égerfát lefűrészeltek; haza szállítani már nem tudták, mert észrevették a közeledő erdőőrt s fűrészt, fát otthagyva elmenekültek; a csendőrség azonban kinyomozta az ingyen fára vágyakozó szövetség tagjait s 80 korona kártétel és erdei kihágásért feljelentette őket.

— **A szekszárdi nyomdászok** holnap tartandó színelőadása iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a jegyekből tekintélyes mennyiséget váltott a közönség már jó előre; de a műkedvelők is erősen iparkodnak élvezetes előadás bemutatására. A héten többiben tartottak próbát.

— **Eltűnt félkegyelmű.** *Keszler* István, bonyhádi lakos gyenge elméjű ember, f. hó 12-én hazulról eltávozott és azóta vissza nem tért; személyleírása: 25 éves, alacsony, haja barna, különös ismertető jele: gyenge elméjű.

— **Ehes tolvaj.** *Özv. Német* Sándorné sz. *Zsebő* Anna faddi lakosnő kárára 1905. febr. 19—20 viradóra körülbelül 17 klgr. sertéshúst, a zárt kamrájából elloptak. A csendőrség *Horvát* Tóka János rovott multu egyént gyanúsítja a lopás elkövetésével, mert ez *özv. Német*hnél többször megfordult az utobbi időben.

— **Elmulatott szarvasmarha.** *Hartman* János zombai lakos 1905. febr. 17-én Szakályhőgyészen eladta szarvasmarháját s onnan meglehetősen borközi állapotban csak éjfél tájban tért haza. Zombárra érve *Boros* Jánosné cigánynőnél még villagosságot látott s oda betért, majd *Boros* Jánosné *Teréz* nevű kéteshírű leányát szerelmi valomásokkal magához édesgette. Mielőtt azonban tőlük bucsut vett volna a mellényen levő pénzes zacskóját tapogatta meg és azt tapasztalta, hogy abból 130 K. készpénze hiányzik. *Boros* *Teréz* a lopást tagadja, de valószínű is, hogy egy részét elmulatta, a másik részét pedig újabb mulatságokra elrejtette.

— **Sok pénzt takarít,** ha a mindennemű vásznakat, férfi és női fehérműveket közvetlen a gyárakból rendeli. Kereskedelmi iroda, Budapest, kerepesi-ut 65.

VIDÉK.

— **Iskola megnyitás.** Alsó-Nánán a nagy mértékben fellépett kanyaró járvány miatt bezárt iskolákat, a járvány megszűnével, f. hó 17-én ismét megnyitották.

— **Népoktatásunk fejlődése.** *Paks* község elhatározta, hogy a község belterületén felállítja a *II-dik községi ovodát*; a hozzá tartozó portákon pedig három elemi iskolát állít fel úgy, hogy valamennyi még f. évi szeptember 1-én megnyitható legyen.

Hőgyész.

— **Bíróválasztás.** *Hőgyészen* a *Stockinger* *Vince* lemondása folytán megüresedett bírói tisztre *Theisz* István helyettes bíró választották meg egyhangulag. *Theisz* h. bíró helyébe pedig *Weisz* Ferenczet választották meg. A köztisztviselőben álló férfit számosan üdvözölték.

— **Színészet Hőgyészen.** Hőgyészi tudósítónk írja: Körülbelül már 1 hónapja, hogy *Thalia* papjai és papnői felépítették sátrukat a nagyvendéglő helyiségében. *Füredi* Miksa van itt 25 tagból álló operett társulataival, mely nagy tetszést s őszinte elismerést aratott. Kedden Bonyhádra mennek. Igen kellemesen emlékezik meg majd Hőgyész a kedves társulatról, melynek oly sok mulatságos és kellemes estét köszönhet. Azt hiszem azonban a társulat is meg van elégedve, nem vádolhatja a hőgyésziakat azzal, hogy hidegek s közönyösek voltak s nem pártolták eléggé a művészetüket; *Füredi* igazgató ígérte, hogy ezental évenként fel keresi városunkat, hol úgy felkarolták.

Muzeum, közintézetek ügyei.

— **A vármegye muzeum bizottságnak** mult számunkban tér szüke miatt kimaradt 1904. évi jelentését kivonatban az alábbiakban közöljük:

Tekintetes Törvényhatóság!

A vármegyei múzeum alapszabályai értelmében a vármegyei muzeumbizottság 1904. évi jelentését tisztelettel a következőkben terjesztjük elő: A múzeum igazgatósága a lefolyt évben is azon igyekezett, hogy múzeumunk lehetőleg valamennyi osztályát fejleszthesse s lehető minden erkölcsi erőt megmozdított, hogy a fejlesztésére szükséges anyagi eszközöket megszerezhesse.

Első sorban említendő a vármegye tekintetes törvényhatósága által a múzeum dologi kiadásainak fedezésére létesített 20,000 korona alapítvány „Múzeum alap”, melynek létesítését végre a m. kir. belügyminiszter is jóváhagyta.

Az alapítvány után esedékes évi kamatok, most már évenként állandóan a múzeum céljaira fordíthatók; nagy küzdelem után végre van mégis egy biztos forrás, melyből a beérkezett tárgyak elhelyezése, felszerelése és fentartásával járó állandó kiadások fedezhetők.

Másodsorban a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének bőkezűségéből jutott államsegélyt kell felemlítenünk, mely az 1904-ik évben 1.000 korona volt. Harmadsorban a nagyközönség érdeklődése is állandóan megmaradt s ez évben is számosan gazdagították múzeumunkat ajándékaikkal.

Mindezen általánosságban körvonalazott események az egyes osztályok czime alatt részletesen vannak felsorolva:

I. Régészeti osztály. Ezen osztály a lefolyt évben 600 korona államsegélyben részesült. Ezen összegnek egy részét ásatásra, másrészt tárgyak vásárlására fordították. Az ásatások és leletek közül fölemlítendő: a) A czikói ásatásokhoz *Wosinsky Mór* igazgató, *Haugh Béla* múzeumőr és *Holub József* bölcsészett hallgató utaztak a helyszínére, hol két napi ásatás után a munka folytatását *Dubniczky László* czikói róm. kath. segédlelkészre bízták. b) Várdombon közvetlen a falu fölött emelkedő domboldalon *Schamberger Ignác* szőlőjében, valamint a mellette fekvő szőlőkben, a munkások földforgatás alkalmával római temetőre bukkantak s bár a sírokat feldúlták, a leletek egy részét sikerült összeszedni és megvenni. c) Bátaszéken a r. k. templom újjáépítése folytán lebontott régi templomból *Szélig Gáspár* építőmester ajándékozott több régiséget; d) Szekszárdon a czinkai szőlőhegyen a Kaizer-féle szőlőben népvándorlás kori sírokra akadtak; a leletek múzeumunkba kerültek; e) a Balog fánál *Vigh János* háza előtti agyag gödörből csinos bronzkori mészbetétes edények kerültek elő bronz ékszerekkel; végül egyesek is számos ajándékaikkal gyarapították a régészeti osztályt, melynek az 1904. évi ásatásból, véteiből és ajándékozásból eredő szaporodása 1375 darab. Ugyancsak ezen osztály számára, az igazgatóság a kelta korbéli szemléltető kép megfestetése végett a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségéhez tett előterjesztést.

II. A néprajzi osztálynál megemlíteni való, hogy gróf *Széchenyi Sándor* főispán ur Ó nagyméltósága, *Kovács Aladár* muzeumi titkár az orsz. főfelügyelőség és a muzeumbizottság ajánlatára kinevezte a néprajzi osztály örvé. Az osztálynak a főfelügyelőség kívánata szerint történő rendezését a kinevezése után rövid idő múlva beállott téli időszak miatt — mert a termék fűtetlenek, — nem fejezhette be s a végleges szakszerű elrendezés akkorra marad, midőn a termekben dolgozni lehet. Az osztálynak a lefolyt évben 400 korona államsegély jutott. Az osztály öre ezen összegből Fadd, Madocsa, Böleske, Felsőnyék és Maza községekben többnyire a gazdaság és házi berendezéshez tartozó néprajzi tárgyakat vásárolt, kivéve Mázát, hol a női színes pamut és selyem hímzésekkel és színes zsinórdiszítésekkel 24 darabból álló gyönyörű válogatott gyűjteményt sikerült összeállítani. Ezek a hímzések Mázának éppen olyan tipikus tárgyai, mint Sárközünknek a hímes főkötők és biborvégek.

A néprajzi vásárlási kirándulások al-

kalmával az osztály öre már évek óta tapasztalja, hogy a vármegye területén igen sok olyan értékes néprajzi anyag van, melyet megszerezni, vagy a múzeumba beállítani nem lehet, csupán fényképezéssel lehet megörökíteni. Ilyenek különösen a magyarságnak régi építkezései, gazdasági szükségleteiknek megfelelőleg tipikus magyar észjárással berendezett udvarterei, az udvarterek körülövezései és vármegyénknek sok falujában ismeretlenül élő s haló szép magyar népe. Mindezek bőséges anyagot nyújtanak a megörökítésre különösen most, midőn a legzártabbnak hitt faluban is megvetette már lábát a kozmopolita irány. A nemzeti jellegnek az utókor számára való megörökítése immár elhalaszthatlan. Ezen fontos oknál fogva a múzeum igazgatósága az országos főfelügyelőséghez előterjesztést tett, hogy múzeumunk számára egy használható fényképező készülék és berendezés megszerzésére államsegélyt nyerhessünk. Az osztály gyarapodása 198 darab.

III. Az iparosztálynál különösen kiemelendők *Steig Flórián* szekszárdi kiváló fazekas mesternek *Acs Lipót* szekszárdi főgimnáziumi rajztanár tervezései nyomán készített *igen csinos és ami jó olcsó díszedényei*, melyek az osztályban egy üveg szekrényben vannak állandóan kiállítva és eladásra szánva. *Steig* műveivel részt vett *Budapesti az iparművészeti kiállításon* és *Miskolcban* az iparkiállításán: a külföldön *Turinban* s az 1905-ik évben *Aradon* és *Kolozsvárott* fogja agyagművészetét bemutatni. Ugyanezen osztályban a vármegyei gazdasági egyesület által az ezredéves kiállításra gyűjtött s az egyesület nagy érdemű elnöke *Jeszenczky Andor* és a választmány nagylelkűsége folytán örökletésképp múzeumunknak ajándékozott *Sárközi gyönyörű szőlősek* vannak három nagy üveg szekrényben kiállítva. Az osztály évi gyarapodása 71 darab.

IV. Az iparművészeti osztályban a lefolyt évben elhelyeztük az államnak értékes és művészi becsü ajándékait. Az egyik *Undi Springholtz Marika* tanárnő és iparfestőművész által tervezett gyermek szoba berendezés, mely nemcsak a budapesti iparművészeti kiállításon, hanem Amerikában a *St.-Luisi* világkiállításán is méltó feltűnést keltett; osztályunk az eredeti példányokat kapta; *St.-Luisban* pedig a másolat hamarosan elkelt. A másik pedig egy stilizált pávatollat feltűntető, opalfényű színes üvegből készült remek ablak, mely az osztály magyar férfi szobáját díszíti. Az osztály évi gyarapodása 90 darab.

V. Szépművészeti osztályunk a lefolyt évben *Csók István* festőművésznünknek *Sárközünk* népét megörökítő „Öcsényi menyecske” és „Keresztelő” című gyönyörű festményeivel gyarapodott, melyeket mint állami leleteket kaptunk meg; ugyancsak állami leletek a számos réz és aczélmetszetek, melyek külföldi régi mesterek műveinek másolatai. Az osztály évi gyarapodása 25 darab volt.

VI. A könyvtári osztálynál felemlítendő, hogy *Haugh Béla* múzeumőr a könyvtári anyagot teljesen rendezte s a közönség számára való katalógust elkészítette; a múzeum egyesületi tagok közt a könyvtár katalógusa ingyen lesz szétosztva, míg a könyvtárt használni kívánó nem tagok csekély árért megszerzhetik. A könyvtárral kapcsolatosan meg kell emlékeznünk arról, hogy a múzeum nagyterme, melyben a könyvtár és szépművészeti tárgyak vannak elhelyezve, teljesen butorozatlan. E miatt a könyvtárt ott helyben való olvasásra használni nem lehet, másrészt az igazgatóság sem teljesítheti a múzeumot támogató múzeum egyesület tagjaival szemben fenálló erkölcsi kötelességet sem, mert semmiféle ismeretterjesztő előadást sem képes a butorozatlan, fűtetlen és világítás nélküli teremben rendezni. Miután az igazgatóság ebben a tekintetben a vármegyénél több ízben eredmény nélkül kérelmezett, most a múzeumok és könyvtárak országos felügyelőségéhez folyamodott rendkívüli segélyért a terem bebutorozására. A múzeum egyesület évi jövedelmét pedig a múlt évben az igazgatóság nem vette igénybe azért, hogy az így összetakarított pénzen egy az előadásokhoz szükséges vetítógép,

esetleg a villanyvilágítás bevezetése fedezhető legyen. Az évi gyarapodás volt 169 kötet és füzet.

VII. A természetrajzi osztálynál semmi különös felemlíteni való nincs.

A múzeum felsorolt hét osztályának 1904. évi szaporodása 1982 darab volt s az év végén az összes állomány 51.273 darab.

A múzeumnak a lefolyt évben közel 7000 ingyenes látogatója volt; belépődíjat pedig 197 egyén fizetett. A látogatók között számos magyarországi és több külföldi tanulmányozó tudós és előkelő állású egyén volt.

A múzeum örvendetes jelenségei mellett azon kellemetlen tényt kell még jelenteni, hogy a múzeum emeleti mennyezetének gerendázatán a szakértő-vizsgáló bizottság száraz korhadást állapított meg; az egész mennyezetnek teljes felbontása, újra építése az építő-vállalkozó költségén történik ugyan, de az a kellemetlen oldala háramol a múzeumra, hogy az összes emeleti termekből ki kell hurcolkodni s a munkálatok befejezése után a tárgyakat újra rendezni, ami miatt az emeleti részt néhány hónapig a közönség nem látogathatja.

Egyletek és társulatok.

A szekszárdi róm. kath. olvasóköri 1905. évi február hó 26-án, vasárnap, saját nagytermében tréfás farsangi estélyt rendez az egyesületi dalárda közreműködésével. Helyárak: I. hely 60 fillér II. hely 40 fillér állóhely, diák- és gyermekjegy 20 fillér.

Az estély műsora: 1. »Zengjen a dal.« Előadja a kath. kör dalköre Nemes Győző karmester ur vezetés alatt. 2. Az öngyilkos. Vig monológ. Gabányitól. Előadja: Kardos József. 3. »Te szép halász leányka.« Műdal. Éneklők: László Annuska és Hahn Annuska. 4. »Ó te csodálatos német!« Tréfás kurucz dal. Éneklők a kath. kör dalárdája. 5. A fogházban. Katonai bohózat 1 felvonásban. Irta: Szommer. Szereplők személek: Kecskény hadnagy Dürr Béla; Lőrincz őrmester, fogházfelügyelő Bence János; Talpas közlegény Taksonyi János; Csetentő káplár Lengyel Sándor. 6. Népdal-egyveleg. Előadja a kath. kör dalárdája. 7. »Valami hibája van.« Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Gondinet. Személek: André, orvos Taksonyi János; Czecczil neje László Annuska; Balankourt, magánzó Szücs Mihály; Nanette, szobalány László Rozika. 8. Dnko Pista nótái. Duett. Előadja: László Annuska és Hahn Annuska. 9. »Régi nóta.« Lányi Ernőtől. Előadja a kör dalárdája. 10. Befejző nóta. Előadja a kör dalárdája.

A „Paksi Kath. Polgári Ifjúság” február hó 26-án műkedvelő színi előadást tart. „A Sarga Csikó” népszínművet adják elő földmivelők.

A „Paksi Protestáns Ifjúsági Egylet” hangversenyyel egybekötött táncmulatságot tart márczius 4-én. Műsor: 1. Fohász. Éneklők a Prot. Dalárda. 2. Szabad előadást tart *Panalé György* polg. isk. igazgató. 3. Haza-fias eszmény Dalmadytól. Szavalja: *Erdős Gyula*. 4. Népdal, egyveleg. Éneklők: a Prot. Dalárda. 5. Alanezusból monolog. Előadja: *Dömölör Johanna*. 6. Volapük monolog. Előadja: *Széchenyi Andor*. 7. Föl vig dalra. Éneklők a Prot. Dalárda,

FARSANG.

Műkedvelői előadás. A szekszárdi ev. ref. olvasóköri e hó 19-én igazán sikerült műkedvelői előadást rendezett. A Bokor József Télen című darabját adták elő, igazán zsufoolt házak előtt. A szereplők valamennyien derekasan megállották a helyüket, különösen szépek voltak az énekek, amelyeket Nemes Győző tanított be nagy preczizitással. A közreműködő női szereplők közül: Lovász Annuska, Majsai Annuska, Cseri Juliska, Csötönyi Juliska, Lukács Sárka, Szikszai Zsuzsika, Kovács Juliska, P. Szikszai Anna, a férfiak közül: Kovács József, Török Pál, Cseri István, Csötönyi István, Török József, Kovács Pál, Domonyai János, Majsai László, Szabó János, Csötönyi István tünnek ki, különösen sokat ujráták a Majsai Annuska, Cseri Juliska, Kovács József, Cseri István szép nótáit. P. Szikszai Anna kupléi is igen tetszettek. A darabot megismétlik.

A szekszárdi kereskedelmi alkalmozottak egylete folyó hó 18-án igen szépen sikerült műkedvelői előadást rendezett, melynek érdekében Sarkadi Andor elnök, ugyancsak a vigalmi bizottság elnöke: König Géza titkár, Fischhoff Sándor alelnök, Popper Simon pénztáros és Schlesinger Jenő, b. tag minden lehetőt elkövettek. Színrekerült a „Bákirálynő“ a Drámaíró és az Idegesek. Szereplők voltak a Bákirálynőben: Cserei Ferencz, Singer Róza, Schlesinger Hermin, Farkasinszky Imre, Gáspár Vilmos, Ungár Béla, Beck János Csillag József és Eberling Lajos. A Drámaírói monológot Becsei Andor adta elő. Az Idegesekben játszottak: Becsei Andor, Spitzer Béla, Bosán Ilonka, Bauer Samu, Garay Miksa és Kiss Sándor. Mindhárom darabban kitűnő volt az összjáték, a szereplők igazán kellemes estét szereztek az ott voltoknak. Az előadást tánc követte. A tiszta jövedelem 350 korona volt, melynek $\frac{1}{5}$ részét az egylet pénztára, $\frac{1}{5}$ részét a József főherceg Tüdőbetegyek Sanatoriuma kapja.

A tolnai „Ifjusági Egyesület“ könyvtára javára 1905. évi március hó 5-én a „Tolnai Kör“ helyiségeiben nagy cotillionnal egybekötött táncestélyt rendez.

A „Tolnai Önkéntes Tűzoltó Egyesület“ 1905. évi február hó 26-án a „Tolnai Kör“ helyiségeiben, pénztára javára, nyerevény sorsolással egybekötött Táncestélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj személyenként 1 kor. Egyenruhába megjelenő tűzoltó beléptidíjat nem fizet. Az estélyen 100 értékes nyerevény lesz kisorsolva. Egy sorsjegy ára 20 fillér.

Tamási és vidékének ifjusága 1905. március hó 4-én Tamásiban felállítandó Kossuth szobor alapja javára a Kaszinó össze helyiségeiben táncestélyt rendez. Kezdeté 8 órakor. Belépti-díj: személyenként 2 korona. Hölgyek kéretnek egyszerű ruhában megjelenni. Felülfizetések a jótékony cél érdekében köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Rendezőség: Bagoly János, Blochinger Endre, ifj. Borsitzky Dezső, Dely Gyula, Dobozy István, Elszász Gyula, Erdődi Lipót, Harta Sándor, Hegedüs Mátyás, ifj. Hessz Pál, dr. Hirsch Sándor, Kacsóh Lajos, Kerbolt Károly, Kindl Vilmos, dr. Király Géza, Kohn Gyula, Lajos Ignác, Lamm Tibor, Lévai Ernő, Lóránd Dezső, Löwensohn Jenő, Miltényi Béla, Névery Árpád, ifj. Parragh Béla, Parraghy Vilmos, Petőfy Géza, Rosos Jenő, Réber Ferencz, Scherer Gyula, Szarvas Miksa, Szél Géza, Szigeti Jenő, Strasser Vilmos, Troszter Gyula, Váncsa István, Zabján József, dr. Zeichner Jenő.

A gyöki kaszinó Gyöngyösön, 1905. március 2-án a Hilbert-szálloda termeiben táncestélyt rendez. Társas-Estélyt rendez. Műsor: 1. Esti dal Kreutzerrel. Előadja a kaszinói énekkar. 2. Szabadelőadás. Tartja: Mányoky Gyula dr. 3. A derék úr Mendelsohntól. Férfi négyes. Előadják: Glöckner Béla, Körtvélyessy László, Székely János, Gyimóthy Jenő. 5. Magyar népdalok Káldy-tól. Előadja a kaszinói énekkar. A vigalmi bizottság tagjai: Nozdroviczky Ferencz dr. kaszinói elnök. Mányoky Gyula dr. v. b. elnök. Bakay István, Balogh János, Fodor Géza, Grosch Ödön, Körtvélyessy László, Quittner Bertalan, pénztáros. Schall Kálmán dr., Székely János, Tóth József, Várkonyi Imre.

Mulatságok Hőgyészen. Valóban Hőgyész bőven kivette részét a farsangból, egyik mulatság a másikat éri, hétfő este volt tea-estély, világ posta és confetti csatával a polgári Casinó könyvtárának javára. A jövő hétfőn előadás lesz a Casinó helyiségében a tarka szinpad színészeink s néhány műkedvelőnek szereplésével. Utána tánc ki-világos virradtig. E hó 26-án lesz a kath. legényegylet táncmulatsága a hőgyézi kávéház összes termeiben. Kezdet 8 óra. Belépti díj: személyenként 1 kor. 20 f. családjegy 3 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

A „Paksi Koresolyázó Egyesület“ folyó hó 22-én fényes táncestélyt rendezett. A rendezőség mindent elkövetett, hogy Pakson végre valahára jól sikerült mulatság legyen. Amely úgy a közönség számát,

mint díszes voltát tekintve, az első helyet foglalja el az ez évi helyi farsangi vigalmak közt. A siker inkább erkölcsi, mint anyagi. Elég nagy számu, szép közönség volt jelen. 20 pár táncolta a négyest. Jelen voltak asszonyok: Adamecz Gyuláné, Bun Gusztávné, Bun Lajosné, Bachnézi Ferenczné, Flórián Istvánné, dr. Grünfeld Adolfné, Goldstein Ignázné, Györfi Józsefné, Hörl Antalné, Hönigsberg Mártonné, Halász Ferenczné, Kuncz Istvánné, Kramer Izidorné, Lászezik Gyuláné, Manheim Miksáné, Panaté Gyuláné, Petrich Árpádné, Potgár Alajosné, Mészáros Istvánné, Parragh Györgyné, Szentpétery Józsefné, Steiner Vilmosné, Sanek Samuné, dr. Sternné, Varga Jánosné (Sárszentlőrinczről). Leányok: Adamecz Vilma, Gizella, Goldstein Éti, Geien Ida, Kelemen Ilonka, Gutti nővérek (Dunaföldvárról), Mészáros Jolánka, Katinka, Nagy Jolánka, Osztermayer Ida, Parragh Mariska, Petrich Olga Szentpéteri Irénke, Blanka és Schwarz Jankieza.

PÉNZINTÉZETEK.

A Szegezárdi Népbank közgyűlése.

A Szegezárdi Népbank Szondy István elnök vezetésével folyó hó 19-én tartotta évi rendes közgyűlését. Az ülésen 14 szövetkezeti tag jelent meg, akik 1546 betétet képviseltek. A jegyzőkönyv hitelesítésére Hoffmann Sándor, Nagy János és Rácz Pál választották meg. Dr. Pirnitzer Béla a szövetkezet ügyésze olvasta fel az igazgatóság gondosan összeállított jelentését, amelyben az igazgatóság kegyeletos szavakkal emlékezik meg a múlt évben elhalt Fördös Vilmosról, a hála, a szeretet és elismerés érzésével Goldberger J. Mórról, a leköszönt kiváló érdemű választmányi tagról és id. Zsigmond Ferenczről a még mindig buzgólkodó alapító igazgatósági tagról.

A közgyűlés ezután tudomásul vette és elfogadta az 1904. évi zárszámadást és a felszámoló csoport vagyonára vonatkozó felosztási javaslatot. A felszámoló csoport kifizetése március hó 2-án kezdődik. A megüresedett választmányi tagságra Nits István borászati felügyelő és Ujj János Grósz birtokos választották meg.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

A kir. törvényszék büntető osztályánál a jövő héten a következő bűnügyeknek tárgyalása tüzetett ki: 1905. év február hó 28-án. Mohai Márton ellen hatóság elleni erőszak büntette miatt. Molnár János ellen súlyos testi sértés büntette miatt. Bonyik József ellen hatóság elleni erőszak büntette miatt. Gulyás Józsefné ellen rágalmozás vétsége miatt. 1905. év március hó 2-án. Wurth József és társai ellen laksértés miatt. Dávid István ellen súlyos testisértés büntette miatt. Mányok János és társai ellen súlyos testi sértés büntette miatt. Stojka János ellen súlyos testi sértés büntette miatt. Mányok János és társai ellen súlyos testi sértés büntette miatt.

G A Z D A S Á G.

Európai vámunió — vagy izoláció?*

(Néhány szó az önálló vámterület kérdéséhez.)

Irta: Bartal Béla.

Wesselényi: Ha Cassandra néps erü lett volna, Troja még ma is állana.

Előttünk áll a gazdasági szétválás kérdése; még ha akarnánk, sem térhetnénk ki előle; egy szavazás — nálunk, vagy Ausz-

* A tolnamegyei gazdasági egyesület felkérésére készséggel közöljük vármegyénk kiváló fiának Bartal Béla kir. kamarás faddi földbirtokos, jeles nemzetgazdának a »Köztelek« című gazdasági szaklapban megjelent és feltűnést keltett ezen cikkét.

triában — véglegesen irányt adhat mezőgazdaságunk, hitelünk, valutánk egy oly katasztrófális változására, melyre példát az egész gazdaságtörténelemben sem találunk.

Hisz míg az utolsó két században a kis szervezetek egyesülésének voltunk tanúi, mely ma Roosevelt és Chamberlain imperializmusában óriási világrézszekre, hemiszférákra terjedő dimenziókat ölt, mi egy 50 év óta fennálló, 50 millió léleknyi és ma közel 2000 millió közforgalmu szervezetnek egy 30 és 20 milliós részre való szétválásától állunk. (Itt a horvát vámterülettel nem is foglalkozom, bár ez is egy igen komoly problémája marad a kérdésnek.)

Franciaország a forradalom előtt még 15 vámterületre, Németország hatvanhét előtt vagy 50, Olaszország 10 vámterületet képeztek. A kis vámterületek több mint 100 helyében ma három nagy egységet találunk.

Angolországban Chamberlain ma — bár magának az anyaországnak 16 milliárd korona évi importja és 8 milliárd exportja van s elég gazdag arra, hogy a 8 milliárd passzívumát eddig legalább külföldi hitelei és hajófuvarjaival fedezze — gyengének tartja arra, hogy mint izolált vámterület fennálljon. Egyesíteni akarja az 5 millió négyszögkilométer nagy, 300 millió lakos ázsiai gyarmatokkal, a 8 millió négyszögkilométer és 10 millió léleknyi Ausztráliával, a 10-4 millió négyszögkilométeres és 10 millió léleknyi Kanadával, egy 30 millió négyzet kilométeres és 400 millió léleknyi egységes gazdasági szervezetté ugyanazon elvek alapján, melyeket most 38 esztendeje a mi számunkra egy szerény zalamegyei táblabíró felállított.

Az Unió ma nem elégszik meg 10 millió négyszögkilométer és 90 millió yankeével, egy évenként 35 milliárd korona értékű mezőgazdasági produkcióival. Ássa a Panama csatornát; reciprocitási szerződést kötött Braziliával, versenyt tárgyal eziránt Kanadával, napról napra jobban érdekkörébe huzza Ausztráliát és eppanizóját jellemzi, hogy az angol Tibet-expedíciója nézve ők voltak azok, kik számon kérték az angol kormány ottani céljait, Japánal együtt. Európa iparának utolsó nagy piacát, Ázsiát igyekszik meghódítani, ami nagy részben sikerült is. A lendületet, mit Kubánk a cukorban, a Philippinákban dohányban adott, a braziliai reciprocitást, érzik még és még jobban érezni fogják malmaink, répatermesztőink és dohánytermesztőink is.

Itt is a cél: gazdasági világszuverénitás az egész amerikai földgömbnek közös vámterületté való szervezése által.

Mintha Roosevelt és Morgan, épp úgy mint Chamberlain, Deák Ferencz iskolájába járt volna.

Az eszköz itt is, ott is ugyanaz; Angolországban a cap-cairói vasut, az Unióban a Panama csatorna, a Newyork-Mexikó Brazília-Argentiniái óriási vasut tervezése a forgalom hatványozása.

Sohol és soha nem láttuk még oly tisztán azt a gazdasági törvényt igazolva, hogy a forgalom fejlődése teremti a nagy gazdasági egységeket. A harmadik nagy imperium Oroszország 22 millió négyszögkilométer és 131 millió lélekkel. Most küzd a Pazificz-Oceáni kikötőjeért, de mezőgazdasági versenyképességét, annak jövő fejlődő képességét semmi sem jellemzi annyira, hogy egy 10 hónapos háboruban is exportálhat még az egész világba!

A negyedik nagy és Európára legfélelmetesebb tán a japán chinai sárga faj imperiuma, 12 millió négyszögkilométer és 380 millió lakossal.

Japán expanzióját látjuk, de még félelmesebb a chinai kuli és kereskedő versenye a hollandiai gyarmatokban, Transvaalban, Moszkvában a tatár szatócsot, St-Francziskóban az európai munkást nyomja el, lassan, de biztosan.

Franciaország expanziója Afrikába irányul, ma gyarmataival 9 millió négyszögkilométer és 90 millió léleknyi nagy gazdasági szervezetet képez.

Németország gyarmataival 3 millió négyszögkilométer és 70 millió lakost tesz ki. Állitsuk most az egész világgal, hisz ma a világháború, a bellum omnium contra omnes

korában, az egész világgal kell versenyezniünk s ezen nagy imperialis szervezetekkel a monarchiát vámközösségben és szétválasztásban szemben. Beszélő számok ezek. A terület és lélekszám mellé itt — mivel aki a hajó, azé

Az egész világ területe	145 000,000	tengerrel	509.000,000	lakosa,	1.550.000,000	hajó tonnatart.	28.000,000
Az angol imperium	30.000,000				400.000,000		10.000,000
Az amerikai Unio	10.000,000				90.000,000		6.000,000
Anglo-saxon faj együtt	40.000,000				490.000,000		16.000,000
Oroszország	22.000,000				131.000,000		600,000
Sárga faj	12.000,000				380.000,000		1.300,000
Franciaország	9.000,000				90.000,000		1.300,000
Németország	3.200,000				70.000,000		2.300,000
Monarchia	675,000	(Boszniaival)*			50.000,000		380,000
Ausztria	300,000				27.000,000		290,000
Magyarország	325,000				20.000,000		80,000

Ezeket a számokat kérem tisztelt gazdasáimnál jól megjegyezni. Hisz ezekből azt látjuk, hogy a világ 145 millió területéből

40 millió az angol fajé	2	gazd. egység
22 " az oroszé	1	" "
12 " a sárga fajé	2	" "
9 " a franciaé	1	" "

83 millió 6 gazd. egység

Mással ma a világnak 145 millió területének több mint a fele: csak hat gazdasági egységbe van oszolva. Látjuk továbbá, hogy még a monarchia is, még a legkisebb imperialis egységnek is csak 15-öd részét, Ausztria és Magyarország pedig külön csak egy 30-ad részét teszik ki.

Már harmincz év előtt ráállott az Országos Magyar Gazd. Egyesület a vámunió alapjára; nem-e igazolják a fenti számok, melyek a nagy imperiumokat csak területük, lakosságuk, hajóikban s nem egyéb gazdasági erejükben mutatják, melyek csak a kezdetét mutatják a gazdasági imperialis musnak, melynek a jövő 10 évben való fejlődését bárki is könnyen elképzelheti, ennek az álláspontra a helyes voltát.

És elképzelhető-e az, hogy fokozni fogja gazdasági önállóságunkat, ha e en nagy imperialis egységek versenyével szemben, ha a már vetük szemben ma is elégtelen, de napról napra még elégtelenebb gazdasági szövetséget két törpe gazdasági egységre szakasztjuk szét és annak ügyi gyenge, eladósodott gazdasági életét, mely a nagy imperiumokkal szemben katonai szolgálat és államadóságok útján ugyanis már majdnem versenyképtelen, most egy közbenső vámvonalka óriási költségeivel, a szabadforgalom megakasztásával, a hitel- és valutafejlődés szétzaggatásával teljes versenyképtelenné tesszük?

Mindig jajgatunk a nagy katonai terhek felett és most meg egy óriási improduktív és ineffektív fináncz-ármádiának felállításában keressük a nemzet gazdasági jövőjét. Olyan irányban, mely a világ gazdasági fejlődésével a legmirevőbb ellenféltében áll.

Ha valaki a szekszárd—sárbogárdi vicználisról leugrik, mert önállóan akarja útját folytatni, valami nagy baja nem történik s tán még hamarabb jut el Sárbogárdra, mintha a vonaton maradt volna.

De mi történik azzal az emberrel, aki a mai világgazdaság örületesen rohanó expresszvonatjáról ugrik le, amely vonatnak egy Roosewelt, Morgan és Chamberlain a masinistája?

* * *

Nézzük most a/ mit hagyunk el, b/ mibe megyünk.

A vámközösségnek ma kevés a barátja. Tíz év óta mindenki támadta, senki sem védte; még barátai sem, hisz Ausztriával alkuban lévén, senki sem adhatott ezzel fegyvert annak kezébe.

Ennek az okai 1. hogy a régi, 48 előtti vámsorompós állapotokat, melyeket a 48-iki szabadságharc döntött le, a mai nemzedék nem ismeri s nem is tanulmányozza;

2. mert ezt a kérdést nem tisztán gazdasági szempontból tárgyalja s a közösségben egy Ausztriával szemben való politikai kényszerhelyzetet lát, nem pedig a nagy világversenynek minden kis nemzetre természeteszerű folyományát, hogy egyesülés, szövetség által alkosson olyan gazdasági

a tenger is — csak a kereskedelmi flotta számait csatolom, bár itt még a mezőgazdasági, pénzügyi, ipari erő, vas, arany, szén, textilanyagprodukeziót is be kellene vennünk. Mit látunk?

szervezetet, melyben — elég gazdasági erőt nyerhessen arra, hogy az a világversenyben megállhasson s a szövetség által nyert gazdasági erejével — nemzeti individualitását is fenntarthassa.

3. A magyar gazda — ezen az alapon a legnagyobb gazdasági krízist élte át; s elfelejti, hogy ez a krízis még akutabb, még pusztítóbb lett volna, hogyha a marheggi vámok fennálltak s ez a krízis az ország gazdaságát izoláltan érte volna.

4. Magunk is még (mint monarchia) exportállam voltunk s mivel jó magunk is, nem hallgatva az egyipár agrárius szavára, mind a szabadkereskedelem hívei voltunk s a védvám-politikával elkétségünk, ezekkel a kérdésekkel nem törődünk, azokat nem értettük — a vámvédelem eddig részben nem érvényesült. — De csak részben! Hisz hogyan alakultak volna viszonyaink, mérlegünk, lisztiparunk, állattenyésztésünk, ha a multban. Marheggel a mostan várható 30%-os gabna- és 25%-os állatvámokat találtuk volna?

5. A vámközösség terhére irtuk annak a bizonytalanságnak káros hatását, mely az utóbbi 7 év óta fennállott; pedig ezt nem a vámközösség okozta; hisz a hét év óta fennálló vámközösség nem is vámközösség volt, hanem a vámközösségnek igazi paródiája, mivel — éppen azt a stabilitást ölte meg a provizóriumok egész sorozata, mely a vámközösségnek innen és tülről is főértékét képezi. — Sőt éppen semmi sem szól annyira a közösség mellett, mint az, hogy ezen két esztendei eltorzítása dacára is hitelünk nemcsak nem rosszabbodott, hanem javult annyira, hogy a mult évnegyed folyamán az osztrák-magyar bank kamatlába, a német és angol kamatlábnál majdnem mindig olcsóbb volt!

6. Az ipartfejlesztés lassúságát is a közös vámterület terhére, nem pedig a provizóriumokra vezettük vissza. Pedig éppen attól a percztől kezdődik az ipartfejlesztés stagnációja, amióta a vámbank és hitelközösség a provizóriumok és az elválás eszméjének terfoglalása által kérdésessé vált. Ugyan melyik reális európai gyáros és tőkepénzes fog ma, mikor az egész világ nyitva áll neki, egy olyan kis országban befektetést csinálni, ahol a lakosság fizető hitelképessége, a fogyasztóknak 50 millióról 20 millióra való csökkentése, a mezőgazdasági bruttó-jövedelemnek a 30% marheggi vámok által való 30%-os csökkentése s evvel a mezőgazdaság az egyetlen reális hitelalaprak teljes destruktívója s gyarmati értékre való devalvációjára, tehát egy óriási agrárkrízis, hatványozva egy hitel- és valuta-krízissel minden perczen várható s csak egy szavazás esélyének hájszálánál függ?

7. Mindenki annyira beleélte magát az ausztria gyarmatiság rögeszméjébe, hogy efeletti buslakodásában egészen elfelejtkezett arról, hogy a bilancziákat megnézzé.

Hogy államhitelünk ezen „gyarmat” állapotban a Kerkapolyi-féle 10%-ról 4%-ra szállt le, hogy forgalmunk Ausztriával, mely a 48-as vámsorompók idejében 80 millió koronát tett ki, most 1904-ben 1907 milliót tesz ki, tehát közel áll a 2 milliárdhoz erre senki sem gondol. De van-e csak egy ember száz között, aki tudná azt, hogy az utolsó öt évben állandóan aktív volt Ausztriával való mérlegünk!

Lássuk a számokat. A Centrallstelle adatai szerint:

	bevittünk Ausztriába	hoztunk Ausztriából	mérleg javunkra
	m illió k o r o n a		
1900	922	885	36
1901	902	874	28
1902	945	874	71
1903	945	903	42
1904	977	914	33

Mérlegünk tehát az utolsó 5 évben 210 millió koronával volt aktív Ausztriával szemben;

De vegyük még azt is, hogy az Ausztriából hozzánk behozott 945 millióból mi a textilimportnál az idegen nyersanyag árát nem Ausztriának, hanem gyapotért India és az Unio, gyapjuért Ausztráliának fizetjük. Ez a kitétel maga (gyapot és gyapju) éven kint a Centrallstelle adatai szerint 100—120 millió koronát tesz ki, ennyivel rosszabbítja meg Ausztria mérlegét, ugy, hogy ezen telt évenként csak 100 millióra számítva, ez 5 évre 500 millió koronával csökkenti még a 210 milliót tul Ausztria mérlegét; ami tehát összesen 710 millió passzivumot tesz ki 5 évre Ausztria számára. Evvel szemben levonandó volna ugyan a mi külföldi takarmányimportunk azon része, melyet az Ausztriában küldött állatokba etettünk, de ezt a tételt bőven kompenzálja megint azon egyéb nyersanyagok és vegyi áruk, műszerek tétele, melyeket Ausztria (a gyapoton és gyapjun kívül) külföldről hoz és szállit mihozzánk és a magyar szekéren való (országuti) takarmánygabona, tojás stb. import az ausztriai határon, mely sokkal többet tesz ki a bilancziákba beállított számoknál.

Ezek a számok, melyek tehát minden mást mutatnak, mint gyarmati állapotokat, adják annak a magyarizációt is, hogy miért csappant meg ausztriában — ipari köröket kivéve — a kiegyezés, a „gyarmat”-állapot iránti hajlandóság s miért szaporodnak a német vámunió eszméjének hívei.

* * *

Nézzük most röviden: mit hagyunk el.

Elhagyjuk 1. a nagy vámegység összes előnyeit, a szabad piac, korlátlan forgalmát, 600,000 kilométer és 50 millió fogyasztóról 325,000 négyszögkilométerre és 20 millió fogyasztóra redukálódik a legolcsóbb importáló világverseny hajnalán!

2. Elhagyjuk a hitelünk legbiztosabb bázisát, a rendezett pénzügyeket, a valuta-szabályozást is, hisz egy passzív fizetési mérlegű önálló vámterületen valutát szabályozni nem lehet. Elhagyjuk az európai nagy pénzforgalom bázisát, hisz kiválva az osztrák-magyar bank köréből a külön banknak már gyengésege is kizárja, hogy az európai pénzpiacra azt a szerepet, azt a helyet foglalja el, mint a mostani.

3. Feladjuk forgalmi és tarifapolitikánk stabilitását. Hisz nyugat felé ki sem mozdulhatnánk a Dunát eltekintve, melyen állapot egyáltalán nem, s a többit is csak egy irányban Passauiig szállíthatunk, ha ausztriával előbb tarifakonzenziót nem kötünk! Egész szőlőexportunk megszűnne, ha Berlinig két határon, ausztriai és porosz vámállomáson kellene az elvámolás proceduráját elcsenvedni; kezébe volna adva Ausztriának, hogy a magyar exportot vonatlassítsa és tarifaemeléssel épp úgy lehetetlenné tegye vagy megdrágítsa, mint Európa hozzánk való bevitelét. Ki fog velünk egyáltalában alkuba állani, mielőtt Ausztriával előbb eziránt ki nem egyeztünk volna? Már abból is látható, hogy bizony még az önálló vámterület esetén is csak az volna az első dolgunk, ami most, t. i. hogy megalkudjunk Ausztriával.

4. Lemondunk arról, hogy mérlegünk javuljon. Exportunk megsappan vagy megszűnik; importunk megmarad, mert a fent említett okokból (a szétválással járó mezőgazdasági hitel- és valutakrízis), de a kellő emberanyag hiánya miatt is szó sem lehet arról, hogy a jövő 10 évben a külföldről való ipari függésünk számbavehetőleg csökkenjen.

Végtére pedig — és ez a fő — mezőgazdaságunk az önálló vámterületen 20 millió kommenze lévén csak, de 26—28 millióra produkálván, közös vámterületi importállamból abszolút export-állammá száll alá. Védtelenül lesz a gyarmatállamok versenyének kitéve, annak áraival kell dolgozni,

másszóval európai terhekkal, egymilliárdos állami budgettel, 10 milliárd adóssággal, védkötelezettséggel, olyan árakkal kell nekünk 325,000 négyszögkilométeres kis országnak dolgoznunk Európa közepén, mint aminőkkel a katonamentes, adómentes, szűzföldes 10 millió négyszögkilométeres nagy Argentina vagy Kanada dolgozik.

Vegyünk csak a buza- és rozsárakat. Itt persze, nem úgy mint sokan teszik, az elmúlt vámtételeket kell bázisul venni, hisz nem visszafelé, hanem a jövő 10 évre csináljuk a vámpolitikát, hanem az új vámtételeket, tehát a 6 K.-ás, vagy, hogy érthetőbb maradjak, a 3 forintos gabonavámot kell vennünk. Ez a tipikus vám, ez a minimális vám, melynél jobbat még, mint a német példán látjuk, még ipari koncessziók mellett sem kaphatunk, sőt melyet csakis akkor kaphatunk, ha viszont — az iparfejlesztést kizáró — iparvámkoncessziókat adunk a külföldnek! Mit jelent ez a 3 forintos vám a gazdára.

Ha Bécsben 8 forint a buzaár, akkor a közös vámterülettel — a fuvardíjtól eltekintve — nálunk 8 forint a buza, a határon pedig a világar a szerb, orosz, amerikai buza ára 5 forint.

Vagy visszazárunk: ha a világar 5 forint, akkor a magyar buza ára közös vámterülettel 8 forint önálló vámterülettel 5 forint.

Ez egy elvitázhatatlan axióma, ezt semmiféle okoskodással megdönteni nem lehet, itt exportprémium, mint azt a czukorkérdésnél láttuk, nem használ, mert a külföld ugyanannyival emeli a vámját, mint amit exportprémiumnak adunk, ezt tarifaredukcióval pláne nálunk, ahol már az anyagamortizációt beszámítva, vasutainkra már most is ráfizetünk, paralizálni nem lehet, iparvám koncessziókkal szinte nem; hisz ez a vám ma minimumot képez, melyet csak ellenkoncessziók esetén kapunk, mert különben a maximális váموkat alkalmazza a külföld.

Hiába várjuk a Sándor Pál propeziója szerint azt is, hogy ha mi a fél autonóm vámtarifára megyünk le, majd az osztrák is azt teszi; nem teszi, mert hisz akkor ők is, mink is csunyául ráfizetnének a dupla fináncz-ármádiára, az idővesztéséget számba se véve. De hol marad akkor az önálló vámterület állítólagos iparfejlesztő hatása, ha híveinek első dolga az, hogy iparvámcsökkenést ígérnek Ausztriának!

Hisz ez csak formában az önállóság, lényegében a mostani vámközösség, csak annak stabilitása és szabad forgalma nélkül és egy közbelső vámvonallal költségeivel, fikcióival, csempészetével megterhelve.

Ezzel a vámmal tehát számolnia kell mindenkinek, ez elől ki nem térhet senki, aki az önálló vámterületet akarja.

De mit jelent ez a vám a gazda jövedelmére?

50 millió buza- és rozstermést véve, abból 15 milliót véve vetőmag és belfogyasztásra; az árkülönbség az önálló vámterületnél $35 \times 3 = 105$ millió forintot, illetve 210 millió koronát tesz ki.

Mit jelent ez a jövedelemből átszámítva. A bruttó jövedelemből 10 forintos árnál a 3 forintos csökkenés 30%-ot tesz ki. 8 forintos árnál a 3 forintos csökkenés 36%-ot tesz ki. 7 forintos árnál a 3 forintos csökkenés 43%-ot tesz ki.

A 10 forintos buzaárral számíthatunk most, de a jövő tíz évre a nagy vámterületeknek a dolláros buza által adott óriási impulzus folytán a kanadai nagyon termőképes földnek amerikai farmerekkel való kolonizálása indiai és ausztráliai szárazság megszűnté, az anatóliai, orosz, argentiniai konkurencia fejlődésével, a Panama-csatornából végtére az importállamokban a nagy vámfokozással csökkentett belkonzum és fellendített beltermesztés, s az ott beállott, már most tapasztalható szaporodási stagnáció és kivándorlás mellett nem számíthatunk.

Vegyünk tehát, bár a hét forintos importállami buzaárra is el kellene készülnünk,

csak a 8 forintos buzaárnál beálló 36% ár-csökkenést jövedelemszámításunk alapjául.

Ez a 36% árcsökkenés azt jelenti, hogy az önálló vámterületnél (buza és rozs-ból) bécsi 8 forintos buzaárnál, a magyar gazdának kenyérgabonából bruttó jövedelme 100 koronánál 36 koronával csökkenik. Az állatoknál, a tejnél, vajnál a mostani német tarifát véve alapul, a bruttó jövedelem csökkentése 20—30%-ot tesz ki. A bornál az új vámtarifa 60 koronás prohibítív váma, mely közös vámterületnél nekünk biztosított minden versenyt, kizárva Ausztria fő 30 milliós piacát, önálló vámterületnél ellenünk fordul, úgy mint most Apuliában 4—5 forintra estek le a hegyi borok árai, nálunk is ilyen árakkal kellene számolnunk. Hogy ez az egész homoki és hegyi bortermelés katasztrófáját jelenti, erre kár csak egy szót is vesztegetnünk.

Maradjunk csak a gabona és állatnál. Mit jelent a 30 és 25% bruttó jövedelemcsökkentés a gazdára?

100 kor. bruttó jövedelemnél 50% rezsivel marad most 50 kor., 100 korona bruttó jövedelemnél 60% rezsivel közös vámterülettel 40 kor., 100 korona bruttó jövedelemnél 70% rezsivel közös vámterülettel 30 kor. tiszta jövedelem.

Ebből a tiszta jövedelemből a 36% csökkenés az önálló vámterületnél elvesz 36 koronát, marad tehát a tiszta jövedelem az önálló vámterületnél:

50% rezsivel	50 kor.	helyett	15 kor.
60 " "	40 " "	" "	4 " "
70 " "	30 " "	" "	6 " "

Mindez pedig bécsi 8 forintos ár mellett számított buzaár — nem egy 7 forintos — mindig visszajöhethet buzaár alapján. Más szóval az a gazda, akinek 100 korona bruttó jövedelme mellett közös vámterülettel 50 korona a tiszta jövedelme, önálló vámterülettel csak 15 korona tiszta jövedelmet, akinek közös vámterülettel 40 korona a tiszta jövedelme, önálló vámterülettel csak 4 korona tiszta jövedelmet és akinek közös vámterülettel 30 korona a tiszta jövedelme, önálló vámterülettel csak 6 korona tiszta jövedelmet érhet el a gabona termesztésénél.

Kérdem, hol van az a magyar gazda, aki csak egy évig is kibírja azt, hogy tiszta jövedelme, melyből bankot, váltót, életét kell fedezni, annak egyharmadára, egy tizedére, esetleg intenzív gazdaságnál semmire változzon át?

De vegyünk az állattartásnál 25—30% os csökkentést. Kifizethetné magát azzal a hízalás, tehéntartás, ha emellett mindig az olcsóbban produkáló új állatok versenyének volnánk mostani legjobb piacunkon teljesen egyenlő vámterületek mellett kitéve?

Tegyem meg minden gazda, gazdatiszt, bérlő a maga gazdaságára ezt a kalkulust?

Hogyan festene évi zárlatuk, ha annál 3 forintos gabonavámot és métermázsagbőlyönként 5 forintot kellene levonnunk?

Mivel értékesítené az a 72.000 kisbérlő a maga és családja munkáját?

Es ha ma már százszázalékosan megy ki a nép, mert a munkája itt elérhető értékesítését keveseli, milliókban szökne ki az önálló vámterületről, mely a 14 millió mezőgazdasággal foglalkozó munkáját redukálná mai értékének negyedére, vagy még kevesebbre.

A kivándorlás csökkentése helyett a kivándorlás rapid emelkedése lenne az önálló vámterület első hatása. Behozna egy pár — a fővárosi telekipar fejlesztésére emlékeztető — spekuláns, behozná a zálogleveleinket és rentéinket is, melyekből ma 6 milliárddal tartozunk csak a külföldnek s melyek (államadósság, jelzálog és municzipális kötvény) együtt 9 milliárddal nyomják a többi takaréktári és váltóadósságon kívül a magyar gazda vállalt.

Es ezt az óriási gazdasági értékdevalvációt még hatványozná

a) a hitelkrízis; hisz ki hitelezne egy tönkrement gazdaországnak a mostani hitelle bázisán?

b) a valuta-krízis; ki jön bankot ala-

pitani egy 50 millióról 20 millió konzumensre redukált fülíg eladódott passzív országba?

c) a bérlők krízise; kifizethetné az önálló vámterülettel azt a bérletet tovább, mely az osztrák piac vámmmentességére volt számítva?

d) a birtokos és gazdatiszti osztály krízise; hisz ki maradhatna meg a mostani birtokosok közül birtokán?

e) a gazdától függő iparok, kisipar, üzletek, lapok, teljes válsága.

Es az ellenérték:

Tán iparfejlesztés? Miből fejlesszen ipart a magyar gazda, hogyha minden állami vagy kamatteherre, melyet most 100 kilogramm buzával törleszthet, az önálló vámterület esetén 160 kilogramm buzával kell fordítani? (Mindig a 8 forintos bécsi árt véve alapul.)

A fácsit tehát lenne: behoznánk egy pár problematikus ubi bene — ibi patria — jellegű spekuláns, de tönkre tennénk, kikergetnénk az egész magyar gazdaosztályt az országból.

Az iparfejlesztéshez igen szükséges a vámvédelem is, de most, midőn világiparok fejlődnek (vesd össze Gelléri amerikai jelentését) reális ipar csak nagy vámterületen, jó hitellel, stabil, fizetőképességgel, jól elosztott katonai, állami, adó, egyház és municzipális terhekkal tud fejlődni. Ezeket az előfeltételeket pedig hiába keressük az önálló vámterület alapján.

Iparosaink egy monopóliumot akarnak teremteni, amelylyel még a mostani nagy árnál is drágábban fizetnének mindent a gazdával. Mi gazdák sohasem kértünk korlátlan monopóliumot, hisz a közös vámterületen sincs monopóliumunk, de már azt a gazdasági torzítást, hogy az önálló vámterületnél az ipar maximális vámtételeket nyerjen, minket pedig degradáljanak a világverseny védtelen árnyóvárára, melyből soha menekülés nem volna más, mint a tönk és kivándorlás, azt hiszem a gazdasági társadalom, mely eddig csak az „önálló vámterület”, „a gazdasági önállóság” szép szavait hallotta, vakon akceptálni mégsem fogja!

Ez a jövő igazi képe. Csak még egyet.

Tudtommal egész sora az iparosoknak — köztük a vasipar — már megcsinálta kartell útján az önálló vámterület, mit használna ezeknek az elválás?

Azután mik lesznek ezen a nagy gazdasági krízis agrárszociális és nemzetiségi visszahatásai?

Panaszkodunk a nemzetiségi bankokra; és éppen akkor akarjuk a mostani, Európában legnagyobb aranyfedezettel bíró, nemzetiségileg objektív és a magyar kormány ingerenciája alatt álló bankot megszüntetni, mikor az évi 900 millió hitelből 450 milliót állít évenként a magyar ipar kereskedelem és záloghitel szolgálatába:

Kérdem végre azt a sok hivatalnokot, akik a gazdasági önállóságtól várják helyzetük javulását, miből adja és jövitsa a fizetést egy katasztrófába jutott állam és gazdasági társadalom?

Es most Wesselényi ugyanazon szavai- val végzem soraimat, amelyekkel kezdtem:

„Ha Cassandra népszerű lett volna, Trója még ma is állana.“

Gazdasági egyesületi közgyűlés.

A tolnamegyei gazdasági egyesület e hó 18-án, a vármegye székházában, a tagok élénk érdeklődése mellett tartotta meg évi rendes közgyűlését, amelyet megelőzőleg az igazgató választmány tanácskozott néhány fontosabb folyó ügy elintézésére fölött és előkészítette a közgyűlés tárgyalására az egyesület 1905. évi működési programját és költségvetését. A választmány gyűlésében igen élénk eszmecsere adott alkalmat a földművelésügyi m. k. miniszterium azon leirata, a mely arról értesíti a gazdasági egyesületet, hogy a községek számára közvetített tenyészvikák vételárából engedményt nem adhat a miniszterium. Beható vita eredményeként abban állapodott meg az igazgató választmány hogy a földművelési m. k. miniszteriumhoz

intézendő feliratban a bikaközvetítés eddigi rendszerének fentartását kéri; addig pedig, amíg ezen felirata illetékes helyen elintézését nyer, a közvetítést úgy mint eddig, a jövőben is folytatja azzal a különbséggel, hogy a vevő községeknek árendeményt nem helyez kilátásba, hanem csupán azt az előnyt biztosítja, hogy egy részt az egyesület szakszertű bírálata révén kevesebb utánjárással juthatnak jobb minőségű tenyészanyaghoz, más részt, hogy az egyesület közvetítésével beszerzett tenyészbikák időközi hatósági vizsgálata és az ezzel járó költségek alól, a szarvasmarha tenyésztésről szóló vármegyei szab. rendelet alapján, mentességet élveznek a községek. A gazdasági egyesület f. é. működési programjára és költségvetésére vonatkozó elnöki javaslatot, amelyet lapunk legutóbbi számában már közöltünk, változtatás nélkül fogadta el az igazgató választmány és ajánlotta megálapítás végett a közgyűlésnek. A f. évi márczius 4-én és 5-én Szekszárdon rendezendő gazdasági szakelőadások rendezése és előkészítése ügyében a titkár részéről tett jelentést jóváhagyólag vette tudomásul az igazgató választmány és bizottságot alakított, amelynek feladatát az képezi, hogy a vidékről esetleg nagy számmal érkező gazdák elszállásolása iránt intézkedjék. A közgyűlés a gazdasági egyesület múlt évi működéséről szóló elnöki jelentést tudomásul vette és az igazgató választmánynak az 1905. évi működési programra, valamint a költségvetés megállapítására vonatkozó javaslatát változatlanul elfogadta; az egyesület m. évi számadását pedig jóváhagyta és a pénztárnoknak a felmentvényt megadta.

Gazdasági szakelőadások. Mint megírtuk a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége”, a „Tolnamegyei Gazdasági Egyesülettel” karöltve, ez évi márczius hó 4-ik és 5-én (szombaton és vasárnap) Szekszárdon, a vármegyei székház nagy termében gazdasági előadásokat rendez a gazdák részére.

Az előadások részletes programja a következő:

1. **Márczius 4-én** délelőtt fél 10-től fél 11-ig **Dr. Lovassy Sándor** keszthelyi gazdasági tanintézet tanára a **házi állatok betegségét okozó bőrféregről és az ellenük való védekezésről**;

2. fél 11-től fél 12-ig **Ferenczy Ferencz** keszthelyi g. i. tanár a **gümőkór**ról;

3. fél 3-tól fél 4-ig **Fáber Sándor** keszthelyi g. i. tanár **újabb tapasztalatok a trágyázás köréből**;

4. fél 4-től fél 5-ig **Berger Károly Lajos** keszthelyi g. i. tanintézeti intéző a **kender és len természetéről** tart előadást.

1. **Márczius 5-én** pedig délelőtt fél 10-től fél 11-ig **Fáber Sándor műveleti növényeink feleségeinek megválasztásáról és a megneveléséről**;

2. fél 11-től fél 12-ig **Ferenczy Ferencz** az **átöröklésről és átöröklődő hibákról**;

3. délután 2-től 3-ig **Dr. Lovassy Sándor műveleti növényeink néhány fontosabb állati és növényi ellenségéről és az ellenük való védekezésről**;

4. délután 3-tól 4-ig **Berger Károly Lajos burgonya termesztés, különös tekintettel a szesz és keményítő gyártásra.**

5. délután 4-5-ig **Szilassy Zoltán** az „Orsz. Magy. Gazd. Egylet” titkára a szövetkezetekről tart előadást.

Felhívjuk ezen érdekes előadásokra gazdaolvásaink figyelmét.

Új hegyközség. Szekszárdon a bődői szőlőtulajdonosok új hegyközséget alakítanak. A szervezés most folyik.

Szerkesztői üzenetek.

P—y. István Igal. Nagyon köszönöm. Már legközelebb jön. Levél meg.

D—y. D—s. urnak Bpest. Jövő számunkban hozzuk Köszönjük az érdeklődést.

H. T. ur Hőgyész. Így igenis használhatjuk Csak mennél gyakrabban. Majd levél is megy.

O—y. L. ur Tolnanémedí Várjuk az ígéretét. Szives küldeményét kérjük a szerkesztőség címére, A kérdezett H—u Elemér, Fazekas E. nevek alatt, de többször névtelenül is r s inkgnitóját védi, akárcsak az oroszok Yladiosztokot.

Sz—J. Sopron. Köszönjük, legközelebb hozzuk

Hivatalos hirdetések.

5. sz.
1905.

Hirdetmény. 1-3

A szekszárdi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1905. évi február hó 14-én 993. sz. a. kelt végzésével kiküldött bizottság ezennel közhírré teszi, hogy **Alsónána községre** vonatkozólag az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. c. cikkek értelmében szerkesztendő telekkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba tétetvén, a nevezett községben a helyszíni eljárás és pedig az 1891: XVI. t. c. 9. §-a értelmében első sorban az azonosítás **1905. évi márczius hó 13-án** és ennek befejeztével a további bizottsági eljárás fog kezdődni.

Ennélfogva felszólítatnak:

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kieszközöljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírássra az 1889: XXIX. t. c. 15—18. §-ai és az 1889: XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, a kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Domján Miklós
betétszerkesztő.

Markovich Jenő
kir. tszéki bíró.

HIRDETÉSEK.

Tüzifa.

Tisztelettel tudomására hozom a n. érdemű közönségnek, hogy a vasuti vendéglőm előreszében lévő tűzifa-telepem **mindennemű tűzifát** száraz minőségben **jutányos áron** árusítok.

Az árak a következők:

Elsőrendű fák.

Bükkfa hasáb	— — —	15 frt 60 kr.
Iharfa hasáb	— — —	14 „ — „
Hasáb szilfa két évi vágás	— — —	14 „ — „
Tölgyfa hasáb	— — —	13 „ — „
Gyertyánfa dorong	— — —	14 „ 40 „
Bükkfa dorong	— — —	13 „ 40 „
Szilfa dorong	— — —	11 „ — „
Kiválogatott tölgyfa hasáb karónak	— — —	16 „ — „

Másodrendűek.

Bükkfa hasáb	— — —	14 frt 40 kr.
Gyertyánfa dorong	— — —	9 „ 60 „

A vásárolt fákat saját kocsimon **ölenként 70 krajczárért** haza szállítom. — **Kifogástalan ölezésért** kezességét vállalom.

Tisztelettel

Mutschenbacher Ödön

6—10 tűzifakereskedő.

EMÖDI BENŐ

uri szabó

Szekszárdon, Széchenyi-utca.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét az ujonnan bevásárolt **tavaszi** szöveteimre felhívni.

Főtörekvésem mindenkor oda irányult, hogy a n. é. vevőközönség legteljesebb megelégedését kiérdemeljem, minélfogva a legszolidabb árak mellett a legpontosabb kiszolgálást biztosítom.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Emödi Benő uri szabó. 3—10

Részlettörlesztésre is szállítok.

FISCHHOF JENŐ

műasztalos

Szekszárdon, Kossuth Lajos-u. 1023.

A modern követelményeknek teljesen megfelelő

műasztalos műhelyt

rendeztem be.

Külföldön éveken át a leghiresebb (többek közt a bajor királyi udvari) butorgyárakban szerzett tapasztalataim biztosítékot nyújtanak arra, hogy a **legkényesebb izlésnek is megfelelek.**

Elvállalom **lakások teljes berendezését, műbutorok** (intarzia berakással), **épület- és boltberendezések** készítését.

Felvilágosításokkal szivesen szolgálom.

FISCHHOF JENŐ műasztalos

Kossuth Lajos-utca 1023.

Bachschtz Károly és Társai áruháza

Szekszárd, Széchenyi-utca Mayer-ház.

7-30

Farsangi Értesítés,

melynél fogva tudatjuk a tisztelt vevőközönséggel, hogy raktárunk a báli idényre teljesen új árukkal áll a t. vevőközönség rendelkezésére.

Raktárra érkeztek: **a legújabb Ponge selyem-batisztok pazar szinezetben.** — Fehér, himzett és á-jour batiszt kelmék. **Muszlín de soir, crepdechín és gáz-kelmék.** — Lioni és zürichi selyem-kelmék. **Legyezők, keztük és báli czipők** mesés választékban.

Menyasszonyi kelengyék legolcsóbb beszerzési forrása.

Legelső rendű **creasz, chiffon és czérna-vászon különlegességek.** — **Damaszt áruk óriási választékban.** — **Menyasszonyi ruhakelmék, koszorúk és fátyolok nagy választéka.**

Urak részére férfi öltönyök mérték után készítettnek.

Kalapok, czipők, nyakkendők és fehéreneműek gyári raktára. — **Gyermekjáték, gyermekkocsik, utazó bőröndök, Singer-varrógépek és diszműáruk állandó nagy raktára.**

A tisztelt vevőközönség szíves látogatását kérve, vagyunk teljes tisztelettel

Bachschtz Károly és Társai.

Kereskedelmi és bizományi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65.

Szenzációs, teljes komplett remek ággy-készlet rumburgi vászonból és pedig 2 párna, 1 kaprice, 1 paplan-áthuzat, szegélyes divatos minta 4 forint 90 krajczár. — **Ajour kidolgozás 6 frt 50 kr. Kézi slingelés 7 frt 50 kr.**

Kelengye vászon valódi és legfinomabb, 30 rőfös, 6 frt 90 kr.

Különlegesség: Double-selyem imitáció paplan, felül és alul két színben remekül kidolgozva, mindkét oldalán használható, minden színben csak 6 frt 90 kr.

Menyasszonyi és csecsemő kelengyék már 7 frtől feljebb.

Remek 6 személyes kávés készlet, minden színben csak 95 kr., 1 frt 40 és 1 frt 90 kr.
Finom ajour 6 személyes kávés készlet, minden színben 2 frt 20, 2 frt 90 és 3 frt 45 kr.
Remek 6 személyes vászon damaszt-garnitúra csak 2 frt 10 kr., 2 frt 90 kr., 3 frt 40 és 3 frt 90 kr.
Szép mintázott vászon törülköző 6 db csak 1 frt 25, 1 frt 72, 1 frt 90 és 2 frt 10 kr.
30 rőfös esoda vászon csak 3 frt 65 kr.
30 rőfös vég bőrvászon csak 4 frt 15 kr.
30 rőfös vég irlandi vászon csak 4 frt 95 kr.
30 rőfös vég gyöngy vászon csak 5 frt 45 kr.
30 rőfös vég rumburgi vászon csak 5 frt 60 kr.
30 rőfös vég prima rumburgi vászon csak 6 frt 40 kr.
50 rőfös vég rumburgi vászon csak 10 frt 40 kr.
30 rőfös vég jó chiffon csak 4 frt 65 kr.
30 rőfös vég R chiffon csak 5 frt 40 kr.
30 rőfös vég RR chiffon csak 6 frt 85 kr.
30 rőfös vég csikos kanavász csak 3 frt 25 kr.
30 rőfös vég csikos vagy koczkás prima kanavász csak 4 frt 55 kr.
30 rőfös vég speciális kanavász 5 frt 40 kr.
30 rőfös vég fehér csikos csinvat 6 frt 35 kr.
30 rőfös vég fehér virágos csinvat 7 frt 40 kr.
Varrás nélküli vászonlepedő 2 méter hosszú és 1 1/2 méter széles csak 92 kr.
Ugyanaz remek vászonból 1 frt 05 kr.
Remek női ing vászonból, kézi himzéssel 85 kr., 1 frt 15 és 1 frt 55 kr.
Remek női chiffon ing schweizi himzéssel csak 1 frt 10, 1 frt 42 és 1 frt 74 kr.
Remek női háló corzeta, nagy választékban csak 98 kr., 1 frt 25 és 1 frt 56 kr.

Remek női chiffon nadrág 90 kr., 1 frt 18 és 1 frt 45 kr.
Remek női chiffon alsósoknyák, himzéssel 1 frt 35, 1 frt 75 és 2 frt 25 kr.
Legújabb női ajour vászon ing mesés olesó ára csak 1 frt 65 kr.
Remek cloth és posztó alsósoknyák csak 1 frt 65, 2 frt 15 és 3 frt 22 kr.
Férfi ing, legdivatosabb, finom angol batist, puhamellű, különlegesség 1 frt 55 kr.
Férfi ing redős vagy piké mellű, legjobb R chiffonból csak 1 frt 40 kr.
Férfi háló ing legjobb chiffonból, divatos mintában csak 1 frt 15 kr.
Selyem cloth paplan, remek munka, minden színben, csak 3 frt 95 kr.
Cachemir paplan épügy készítve 3 frt 85 kr.
Női és férfi legújabb batist divat-zsebkendők fehér és mintázott, tuczatja 1 frt 75 kr.
Női és férfi harisnyák minden árban és minőségben legjutányosabban.
Atlasz-selyem paplan minden színben, gyönyörű kivitelben 7 frt 50 kr.
Ugyanaz divatos fodorral 10 frt 50 kr.
Paplangombok, selyem paszomány kézimunka, tuczatja 30 kr.
Paplanhuzatok mérték után, finom vagy erősszálú vászonból, varrás nélkül egy szélességben 2 frt.
Ugyanaz, szegélyekkel 2 frt 50 kr.
Férfi gallérok a létező legjobb és legfinomabb minőségben, tuczatja 1 frt 80 kr.
Ugyanaz középminőségű, 1 frt 20 kr.
Creasz lepedő legfinomabb, varrás nélküli, darabja 1 frt 35 kr.

Egyébként minden e szakmához tartozó legfinomabb árukkal is szolgálhatunk s tekintettel arra, hogy esakis direkte gyáratat képviselünk, ugyanoly, aránylag mesés olesó árakban szállíthatjuk.

Pohártörők vászonból tuczatja 96 kr.

Vendéglősök, szálloda-tulajdonosok, kereskedőknek asztalterítékek, törülközők és takarók, stb. stb. árucikkekben szívesen szolgálunk speciális ajánlattal.

1-52

Még nem felelő áru visszavéttik!

Küldemények utánvét mellett!